

KATHOLIEKE UNIVERSITEIT LEUVEN

FACULTEIT SOCIALE WETENSCHAPPEN

MASTER OF SCIENCE IN DE

COMMUNICATIEWETENSCHAPPEN

**De Impact van Mediagebruik op *Body
Dissatisfaction* en *Appearance Anxiety* bij
Tween-meisjes (9 tot 12 jaar)**

Promotor : Prof. Dr. S. EGGERMONT

Verslaggever : Prof K. CUSTERS

MASTERPROEF

aangeboden tot het verkrijgen
van de graad van Master of
Science in de
Communicatiewetenschappen
door

Saskia MERRE

academiejaar 2011-2012

KATHOLIEKE UNIVERSITEIT LEUVEN

FACULTEIT SOCIALE WETENSCHAPPEN

MASTER OF SCIENCE IN DE

COMMUNICATIEWETENSCHAPPEN

**De Impact van Mediagebruik op *Body*
Dissatisfaction en *Appearance Anxiety* bij
Tween-meisjes (9 tot 12 jaar)**

Promotor : Prof. Dr. S. EGGERMONT

Verslaggever : Prof. K. CUSTERS

MASTERPROEF

aangeboden tot het verkrijgen
van de graad van Master of
Science in de
Communicatiewetenschappen
door

Saskia MERRE

academiejaar 2011-2012

Abstract

Deze masterproef onderzocht de relatie tussen mediagebruik en de ontwikkeling van *body dissatisfaction* en *appearance anxiety* bij tweens. Aan 524 pre-adolescente meisjes (9 tot 12 jaar) uit het Vlaams middelbaar onderwijs werden vragenlijsten voorgelegd die onder andere peilden naar hun algemeen televisie- en tijdschriftgebruik, hun lichaamsbeeld – *body dissatisfaction* en *appearance anxiety* - en mogelijke aanverwante processen als internalisering en sociale vergelijking. Uit de resultaten kwam naar voor dat de pre-adolescente meisjes reeds op eenzelfde manier werden beïnvloed als adolescente en volwassen vrouwen. Zo bleken ook zij een significant negatiever lichaamsbeeld te ontwikkelen wanneer ze werden blootgesteld aan televisiegenres (waaronder komedie, soap opera en muziektelevisie) en tijdschriftonderwerpen (waaronder mode, schoonheid en gezondheid) die de nadruk legden op het slanke schoonheidsideaal. Er werden echter ook negatieve verbanden vastgesteld bij genres en onderwerpen die in voorgaand onderzoek nog niet werden gelinkt aan *body dissatisfaction* en *appearance anxiety*. Zo bleek ook het kijken naar misdaad en het lezen over koken, roddels en hobby's significant bij te dragen tot de ontwikkeling van een negatiever lichaamsbeeld. Ook totale televisieblootstelling en totaal tijdschriftgebruik bleken daarenboven voorspellers te zijn voor *body dissatisfaction* en *appearance anxiety*, hetgeen in sterk contrast staat met voorgaande studies. Al de vastgestelde relaties – zowel voor specifieke als totale blootstelling – bleken bovendien, net zoals bij oudere respondenten, indirect te verlopen, en dit via de mediatoren internalisering en sociale vergelijking. De discussie ging nog dieper in op de resultaten en focuste ook op de tekortkomingen van deze masterproef.

Dankwoord

Met dit dankwoord wil ik alle mensen bedanken die mij geholpen hebben met het tot stand brengen van deze masterproef. Zonder hun geduld, steun en expertise was dit zeker niet gelukt.

Als eerste zou ik mijn promotor, Prof. S. Eggermont willen bedanken voor het aanreiken van dit boeiende onderwerp, de goede opvolging, de kritische opmerkingen en de aanbevelingen.

Mijn dank gaat daarnaast ook uit naar mijn vriend, Jarno Terryn, en mijn familie, dit voor hun steun, raadgevingen en kritische opmerkingen.

Tot slot zou ik ook nog mijn vriendinnen, Rabia Koc en Dorien Mampaey, willen bedanken voor de nodige ontspanning en het nalezen van deze masterproef.

Inhoudstafel

1. Inleiding	1
2. Relatie lichaamsbeeld en gezondheid	1
3. De invloed van verscheidene socioculturele factoren	3
4. Het schoonheidsideaal in televisieprogramma's, muziekvideo's en magazines	7
4.1. <i>Media versus bevolking</i>	7
4.2. <i>Context</i>	9
5. Impact van mediagebruik op <i>Body Dissatisfaction</i> en <i>Appearance Anxiety</i>	11
5.1. <i>Theoretisch kader</i>	11
5.1.1. Sociale Vergelijkingstheorie	
5.1.2. Internaliseringsperspectief	
5.2. <i>Empirisch onderzoek</i>	15
5.2.1. Mediagebruik & <i>Body Dissatisfaction</i>	
5.2.2. Mediagebruik & <i>Appearance Anxiety</i>	
5.2.3. Mediatoren en controlevariabelen	
6. Het huidig onderzoek	23
6.1. <i>Onderzoeksvragen en hypothesen</i>	25
7. Methode	27
7.1. <i>De steekproef</i>	27
7.2. <i>Meetinstrumenten</i>	27
8. Resultaten	33
8.1. <i>Voorafgaande analyse</i>	33
8.2. <i>Testen van de hypothesen</i>	35
8.2.1. Totale mediablootstelling	
8.2.2. Specifieke mediablootstelling	
8.2.3. Mediatie-analyses	
9. Discussie	59
9.1. <i>Televisieblootstelling</i>	60
9.2. <i>Tijdschriftgebruik</i>	64

9.3. <i>Conclusie</i>	68
9.4. <i>Tekortkomingen & Aanbevelingen</i>	70
Bibliografie	72
Bijlagen	78

Lijst van tabellen

Tabel 1: Hiërarchische regressie-analyses televisieblootstelling	36
Tabel 2: Hiërarchische regressie-analyses tijdschriftgebruik	38
Tabel 3: Partiële correlaties, bèta's en verklaarde varianties televisiegenres	40
Tabel 4: Partiële correlaties, bèta's en verklaarde varianties tijdschriftonderwerpen	42
Tabel 5: Mediatie-analyse totale televisieblootstelling	46
Tabel 6: Correlaties tussen de televisiegenres en mediators	47
Tabel 7: Mediatie-analyse specifieke genres	51
Tabel 8: Mediatie-analyse totaal tijdschriftgebruik	53
Tabel 9: Correlaties tijdschriftonderwerpen en mediators	54
Tabel 10: Mediatie-analyse tijdschriftonderwerpen en <i>Body Dissatisfaction</i>	56
Tabel 11: Mediatie-analyse tijdschriftonderwerpen en <i>Appearance Anxiety</i>	58

Lijst van figuren

Figuur 1: Het theoretische Tripartite Influence Model	4
Figuur 2: Interactie-effect BMI en Mode	43

1. Inleiding

De afgelopen decennia is de relatie tussen mediagebruik en het lichaamsbeeld van meisjes en vrouwen steeds vaker de focus geweest van onderzoek. Verscheidene studies hebben de invloed van media op vrouwen hun lichaamsattitudes in kaart gebracht en men is tot de conclusie gekomen dat televisie, magazines en het internet een niet te onderschatten invloed uitoefenen op de ontwikkeling van het lichaamsbeeld bij meisjes en vrouwen (Jones, Vigfusdottir & Lee, 2004; Tiggemann & Pickering, 1996; Tiggemann & Slater, 2003; Tiggemann & Miller, 2010). Ondanks de toegenomen interesse in dit domein zien we echter dat er bij pre-adolescente meisjes nog niet veel onderzoek is uitgevoerd naar dit onderwerp, ook ligt de focus in deze studies vaak op *body dissatisfaction*, waardoor de onzekerheid en angst die jonge meisjes ervaren over hun uiterlijk – *appearance anxiety* – vaak uit het oog wordt verloren. Dit blijken echter belangrijke beperkingen te zijn, aangezien onderzoek aantoonde dat pre-adolescente meisjes reeds bezig zijn met hun lichaam en uiterlijk, en ook al heel goed op de hoogte zijn van verscheidene dieetpraktijken (Clark & Tiggemann, 2008; Dohnt & Tiggemann, 2006; Phares, Steinberg & Thompson, 2004). Deze studie zal dan ook inspelen op deze beperkingen door – met de sociale vergelijkingstheorie en het internaliseringsperspectief in het achterhoofd – na te gaan wat de impact is van mediagebruik op *body dissatisfaction* en *appearance anxiety* bij Vlaamse 9- tot 12-jarige meisjes of tweens.

2. Relatie lichaamsbeeld en gezondheid

Studies die de oorzaken van *body dissatisfaction* en *appearance anxiety* trachten te achterhalen zijn van niet te onderschatten belang, aangezien verscheidene onderzoeken reeds aantoonde dat er een sterke relatie bestaat tussen het beeld dat jongeren hebben van hun eigen lichaam en hun psychologische en fysieke gezondheid. Zo toont onderzoek aan dat een negatief lichaamsbeeld enerzijds kan leiden tot depressiviteit en een lagere *self-esteem* (Aubrey, 2006; Dohnt & Tiggemann, 2006; Holsen, Kraft & Roysamb, 2001) en

anderzijds tot dieetgedrag, een lager niveau van fysieke activiteit, eetaanvallen en ongezonde gewichtscntrole (Diehl, Johnson, Rogers & Petrie, 1998; Neumark-Sztainer, Paxton, Hannan, Haines & Story, 2006; Stice, Spangler & Agras, 2001; Stice, Marti & Durant, 2011).

Body dissatisfaction en *appearance anxiety* werden in eerste instantie al in verschillende onderzoeken gelinkt aan de psychologische gezondheid van meisjes. Zo toont onderzoek van Holsen e.a. (2001) aan dat er gedurende drie meetperiodes – op 13 jaar, 15 jaar en 18 jaar – steeds een gemiddelde tot hoge correlatie aanwezig was tussen *body dissatisfaction* en depressiviteit bij meisjes. Wanneer vervolgens gekeken werd naar de richting van de relatie, bleek het inderdaad zo te zijn dat depressiviteit werd voorspeld door *body dissatisfaction* en niet omgekeerd. Meisjes die meer ontevreden waren over hun lichaam vertoonden een grotere kans op depressiviteit dan meisjes die minder ontevreden waren over hun lichaam. Onderzoek toont daarnaast ook aan dat er een negatieve relatie bestaat tussen *body dissatisfaction* en *self-esteem* (Calado, Lameiras, Sepulveda, Rodriguez & Carrera, 2011; Dohnt & Tiggemann, 2006) en *appearance anxiety* en *self-esteem* (Aubrey, 2006; Garcia, 1998), in die zin dat een negatiever lichaamsbeeld bijdraagt tot de ontwikkeling van een lagere *self-esteem*. Bovendien blijkt de negatieve relatie tussen *body dissatisfaction* en *self-esteem* al te gelden bij kinderen tussen 5 en 8 jaar (Dohnt & Tiggemann, 2006).

Ook de fysieke gezondheid van jongeren wordt echter aangetast door een negatief lichaamsbeeld. Zo toont een longitudinaal onderzoek van Neumark-Sztainer e.a. (2006) aan dat *body dissatisfaction* bij meisjes sterk samenhangt met dieetgedrag, heel ongezonde gewichtscntrole en een verlaging van de fysieke activiteit, dit zelfs nadat gecontroleerd werd voor BMI. Ook Stice e.a. (2011) bevestigden deze relatie in een longitudinaal onderzoek, uit hun studie kwam naar voor dat *body dissatisfaction* een van de belangrijkste voorspellers was van verscheidene eetstoornissen. Een relatie die eveneens werd bevestigd voor *appearance anxiety* (Diehl e.a., 1998). De vaakst genoemde eetstoornissen in het onderzoek naar

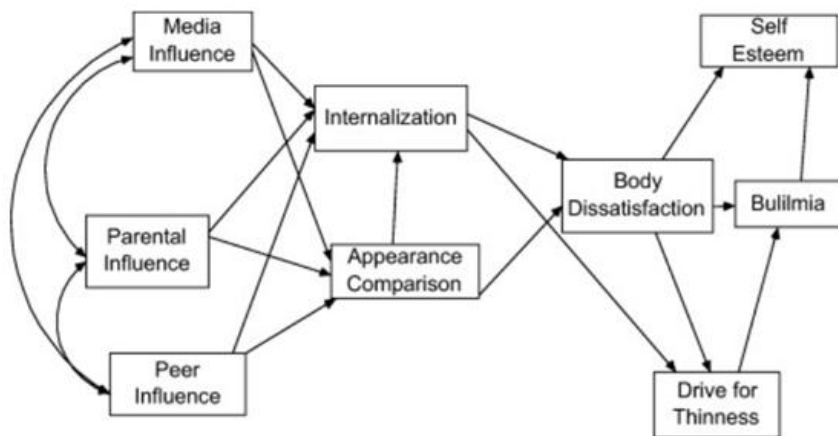
body dissatisfaction en *appearance anxiety* zijn boulimie en anorexia (Diehl e.a., 1998; Stice e.a., 2001; van den Berg, Thompson, Obremski-Brandon & Coover, 2002). Onderzoek toont daarenboven aan dat kwetsbare jongeren – jongeren met onvoldoende sociale steun – meer kans lopen op blijvende gevolgen van een negatief lichaamsbeeld dan jongeren met voldoende sociale steun (Stice e.a., 2001).

Uit deze resultaten wordt duidelijk dat een negatief lichaamsbeeld een negatieve impact kan hebben op de gezondheid van jongeren. Negatieve lichaamsattitudes dragen niet enkel bij tot psychologische problemen, ze hebben ook een invloed op tal van risicogedragingen, waaronder nefaste dieetpraktijken en eetstoornissen. Dit zijn verontrustende bevindingen, zeker wanneer gekeken wordt naar de leeftijd waarop een negatief lichaamsbeeld wordt gerapporteerd door meisjes. Zo toont onderzoek aan dat meisjes van 8 tot 12 jaar reeds ontevreden zijn over hun gewicht, lichaam en uiterlijk en reeds actieve pogingen ondernemen om hun gewicht te controleren (Clark & Tiggemann, 2008; Phares e.a., 2004). Dit zijn echter niet te onderschatten vaststellingen, aangezien meisjes van deze leeftijd net starten aan hun puberteit, hetgeen inhoudt dat hun lichaam nog maar pas begint te ontwikkelen. Nefaste dieetpraktijken en eetstoornissen zouden dan ook voor hen een groter risico kunnen inhouden dan voor adolescente en volwassen vrouwen. In het licht van deze bevindingen is het daarom zeker noodzakelijk te achterhalen welke factoren kunnen bijdragen tot de ontwikkeling van een negatief lichaamsbeeld bij zulke jonge meisjes, zodat de negatieve gevolgen van *body dissatisfaction* en *appearance anxiety* zoveel mogelijk kunnen worden ingedijkt. Doordat voorgaand onderzoek te weinig focuste op pre-adolescente meisjes, zal deze masterproef dan ook een van de eerste onderzoeken zijn die dit thema onderzoekt bij deze leeftijdsgroep.

3. De invloed van verscheidene socioculturele factoren

Volgens het Tripartite Influence Model (figuur 1) zijn er drie belangrijke socioculturele factoren die bijdragen tot de ontwikkeling

van *body dissatisfaction* en eetstoornissen bij jongeren en volwassenen: ouders, peers en de media. Daarenboven stelt dit model dat er tenminste 2 processen zijn die de relatie tussen deze 3 factoren en het lichaamsbeeld mediëren, zijnde sociale vergelijkinsprocessen en internalisering van de idealen (van den Berg e.a., 2002).

Figuur 1: Het theoretische Tripartite Influence Model (van den Berg e.a., 2002).

Het Tripartite Influence Model werd reeds in verschillende studies getest en geanalyseerd. Steeds werd er een goede fit gevonden voor het model (Rodgers, Chabrol & Paxton, 2011; van den Berg e.a., 2002; Yamamiya, Shroff & Thompson, 2008). Zo toonde het onderzoek van Jones, Vigfusdottir en Lee (2004) aan dat het model instond voor 48% van de variantie in *body dissatisfaction* bij de onderzochte adolescente meisjes, hetgeen aangeeft dat ouders, peers en de media inderdaad belangrijke factoren zijn in de ontwikkeling van een positief of negatief lichaamsbeeld. In volgende paragrafen zal steeds dieper ingegaan worden op 1 bepaalde socioculturele factor van het model.

De eerste socioculturele factor die volgens het Tripartite Influence Model een niet te onderschatten invloed heeft op de ontwikkeling van

het lichaamsbeeld van jongeren zijn ouders. Uit onderzoek blijkt inderdaad dat adolescente en pre-adolescente meisjes rapporteren dat ze vaak opmerkingen krijgen van hun ouders over hun gewicht, hun lichaamsvorm en hun uiterlijk. Daarnaast hebben ze het gevoel dat ze meer negatieve opmerkingen krijgen dan positieve en dat de grootste druk wordt uitgeoefend door hun moeders (Ata, Ludden & Lally, 2007; McCabe & Ricciardelli, 2001; Rodgers, Faure & Chabrol, 2009). Bovendien blijken deze opmerkingen unieke voorspellers te zijn van *body dissatisfaction* en een streven naar een slanker lichaam (Ata e.a., 2007; Phares e.a., 2004) en blijkt positieve commentaar samen te hangen met een lagere *body dissatisfaction* (Rodgers e.a., 2009), hetgeen een belangrijke bevinding is in het licht van toekomstige preventiecampagnes. Tot slot blijkt er ook een link te bestaan tussen het dieetgedrag van de ouders en het streven naar een slanker lichaam door dochters (Phares e.a., 2004; Rodgers e.a., 2009), hetgeen gecombineerd met het voorgaande een duidelijk bewijs geeft van de invloedrijke rol van ouders in de ontwikkeling van een lichaamsbeeld bij meisjes.

Peers vormen de tweede socioculturele factor in het model en ook hier weer toont onderzoek bij pre-adolescente en adolescente meisjes aan dat peers een niet te onderschatten impact hebben op de ontwikkeling van het lichaamsbeeld (Ata e.a., 2007; Phares e.a., 2004). Zo blijkt uit onderzoek van Jones e.a. (2004) dat meisjes die vaker conversaties hebben met hun vrienden over aspecten die gerelateerd zijn aan het uiterlijk en vaker kritiek krijgen van peers omtrent hun uiterlijk een grotere *body dissatisfaction* hebben dan meisjes die minder over deze onderwerpen praten en minder kritiek krijgen. Deze relaties bleken bovendien indirect te verlopen via internalisering van de informatie. Gelijkaardige bevindingen werden gevonden voor meisjes tussen 5 en 8 jaar in een longitudinale studie. Hoe meer uiterlijk-gerelateerde discussies zij hadden met hun vrienden, hoe meer ontevreden ze waren over hun eigen uiterlijk. Bovendien toonden de resultaten van deze studie ook aan dat imitatie van peers bijdroeg tot meer ontevredenheid over het uiterlijk en dat het verlangen van peers om slank te zijn bijdroeg tot een eigen verlangen om slank te zijn (Dohnt & Tiggemann, 2006). Daarnaast

rapporteerden meisjes steeds een significant hogere druk van peers om gewicht te verliezen en knap te zijn dan jongens (Ata e.a., 2007), en bleek dat vrouwelijke peers gewichtsverlies aanmoedigden ongeacht de BMI van hun vriendinnen (McCabe & Ricciardelli, 2001).

Ook zussen blijken echter een unieke invloed te hebben op elkaar wat betreft ontevredenheid over het lichaam en het uiterlijk. Ondanks het feit dat zussen, als socioculturele factoren, geen plaats krijgen in het model, heeft onderzoek van Coomber en King (2008) toch aangetoond dat zussen als even belangrijke rolmodellen worden gezien dan ouders en dat er een gelijkaardig vergelijkingsproces plaatsvindt tussen zussen als tussen peers. Sociale vergelijking en internalisering medieerden in dit onderzoek de relatie tussen familiale druk en *body dissatisfaction*, hetgeen aantoonde dat zussen ook een invloed kunnen hebben op elkaars lichaamsbeeld. Bovendien toonde deze studie ook aan dat zussen ongeveer hetzelfde niveau hebben van *body dissatisfaction* en dieetgedragingen, hetgeen er inderdaad op wijst dat de familieomgeving een sterke invloed heeft op het lichaamsbeeld en de eetgewoonten van meisjes.

Ook voor de laatste schakel in het model werd reeds steun gevonden in verschillende onderzoeken. Media blijken een niet te onderschatten invloed te hebben op het lichaamsbeeld van adolescente en volwassen vrouwen. De media die hierbij het vaakst worden genoemd zijn televisie – programma's en muziekvideo's – en magazines (Jones e.a., 2004; Tiggemann & Pickering, 1996; Tiggemann & Slater, 2004; Zhang, Dixon & Conrad, 2010), maar ook het internet blijkt een belangrijke invloed te hebben op de ontwikkeling van *body dissatisfaction* (Tiggemann & Miller, 2010). De reden waarom media zo een grote impact hebben op het lichaamsbeeld van meisjes en vrouwen is omdat ze steeds dezelfde homogene en rigide beelden communiceren over het vrouwelijke lichaam, en hierdoor impliciet het publiek socialiseren (Buote, Wilsona, Strahanb, Gazzolac & Pappsd, 2011). Steeds wordt de nadruk gelegd op jonge, slanke modellen die in uitstekende vorm zijn, waardoor de media impliciet sociale normen creëren waaraan de

meerderheid van de meisjes en vrouwen niet kunnen voldoen. In tegenstelling tot de studies over voorgaande socioculturele factoren – ouders en peers – werd er in dit domein echter veel minder vaak de focus gelegd op jongere leeftijdsgroepen, daarom is er ook zeer weinig geweten over de impact van media-gebruik op *body dissatisfaction* en *appearance anxiety* bij pre-adolescente meisjes. Toch is dit een leeftijdsgroep die niet uit het oog verloren mag worden. Daarom zal in deze studie gekeken worden naar pre-adolescente meisjes van 9 tot 12 jaar, ook wel tweens genoemd, en de impact die media hebben op hun lichaamsbeeld. In deze studie zal enkel gefocust worden op de impact van televisie en magazines. Internet zal niet worden opgenomen in de analyse. Onderzoek toont namelijk aan dat sociale netwerksites de belangrijkste bijdrage vormen tot *body dissatisfaction* (Tiggemann & Miller, 2010), maar aangezien er op deze sites een leeftijdslimiet staat van +13 jaar, is de kans klein dat de respondenten in deze studie blootgesteld werden aan zulke sites. Daarom zal in de volgende paragraaf enkel de inhoud besproken worden van televisieprogramma's, muziekvideo's en magazines.

4. Het schoonheidsideaal in televisieprogramma's, muziekvideo's en magazines

Onderzoek heeft de afgelopen decennia getracht het vrouwelijke schoonheidsideaal – zoals dit wordt afgebeeld in de media – in kaart te brengen. Dit door zorgvuldig de lichaamsomvang, de leeftijd, het gewicht en het uiterlijk van de vrouwen in verschillende media te analyseren. In dit onderzoek zal gekeken worden naar inhoudsanalyses van televisieprogramma's, muziekvideo's en magazines, aangezien deze media de focus vormen van deze masterproef.

4.1. Media versus bevolking

De vrouwen die aan bod komen in televisieprogramma's, muziekvideo's en magazines blijken niet representatief te zijn voor vrouwen in de totale bevolking (Fouts & Burggraf, 1999, 2000;

Greenberg, Eastin, Hofschire, Lachlan & Brownell, 2003; Malkin, Wornian & Chrisler, 1999; Zhang e.a., 2010). Zo worden vrouwen tussen 25 en 30 jaar sterk oververtegenwoordigd. Onderzoek van Fouts en Burggraf (1999) toont aan dat 69% van de vrouwelijke televisiepersonages in deze leeftijdscategorie valt. Amper 21% van de personages is tussen de 36 en 50 jaar oud, en tieners vertegenwoordigen het kleinste aandeel, namelijk 10%. Bovendien blijkt geen enkel personage ouder te zijn dan 50 jaar. Dezelfde vertekening is aanwezig bij magazines, en dit zelfs in magazines voor een ouder doelpubliek. Opnieuw bestaat hier de meerderheid van de vrouwen uit 25- tot 34-jarigen (Bessenoff & Del Priore, 2007), hetgeen een vertekend beeld kan geven van de ware populatie.

Ook de lichaamsomvang van vrouwelijke personages komt niet overeen met de lichaamsomvang van vrouwen in de totale bevolking. Vrouwen met een gewicht onder het gemiddelde blijken oververtegenwoordigd te zijn in televisieprogramma's en muziekvideo's (Fouts & Burggraf, 1999, 2000; Zhang e.a., 2010), terwijl vrouwen met overgewicht of obesitas ondervertegenwoordigd zijn, in die mate dat het percentage vrouwen met overgewicht of obesitas in televisieprogramma's minder bedraagt dan de helft van hun percentage in de bevolking (Greenberg e.a., 2003). Ook bij magazines is dit contrast sterk aanwezig. Zo toont onderzoek van Spitzer, Henderson en Zivian (1999) aan dat de lichaamsomvang van Canadese en Amerikaanse vrouwen tussen 1950 en 1990 toenam, terwijl in deze periode de lichaamsomvang van modellen in magazines zoals Playboy gelijk bleef. Bijna al deze modellen hadden ondergewicht. Bessenoff en Del Priore (2007) bevestigden deze bevindingen, zij toonden in hun onderzoek aan dat modellen in vrouwenmagazines slanker zijn dan de gemiddelde Amerikaanse vrouw en dit ongeacht hun leeftijd.

De media bevatten dus inderdaad een ideale vrouwelijke standaard: jong en slank. Zowel magazines als televisie confronteren de kijkers steeds met dezelfde rigide, homogene beelden van het vrouwelijke lichaam. Dit blijkt echter niet zonder gevaar te zijn, aangezien recent onderzoek aantoont dat rigide en homogene beelden een veel sterkere

invloed kunnen hebben op het lichaamsbeeld van vrouwen dan heterogene en flexibelere normen (Buote e.a., 2011).

4.2. Context

Onderzoek focuste zich echter niet alleen op de kenmerken van de personages en modellen zelf, maar ook op de context waarin deze personages en modellen voorkwamen. Verschillende inhoudsanalyses van televisieprogramma's tonen in dit verband aan dat slankere vrouwen significant anders worden voorgesteld dan dikkere vrouwen en dat medepersonages ook anders met hen interageren (Fouts & Burggraf, 1999, 2000; Greenberg e.a., 2003). Zo blijkt uit onderzoek dat dikkere vrouwen negatiever worden voorgesteld dan slankere vrouwen. Ze zijn vaker werkloos, getrouwd en ouder en ze worden vaker afgebeeld als inactief en passief. Zo hebben ze minder interacties met vrienden of romantische partners, vertonen ze minder fysieke activiteit en is er ook een kleinere kans dat ze daten of seks hebben. Ook vinden medepersonages relatief dikkere vrouwen vaker onaantrekkelijk (Greenberg e.a., 2003). Dikkere vrouwen krijgen bovendien vaker negatieve commentaar over hun gewicht van mannen dan slankere vrouwen, terwijl slankere vrouwen significant vaker positieve commentaar krijgen (Fouts & Burggraf, 1999, 2000). Bovendien wordt negatieve commentaar nogmaals versterkt in de televisieprogramma's, dit door "reacties" van het publiek, waaronder gegiechel en gelach (Fouts & Burggraf, 2000). Naast het feit dat dikkere vrouwen negatiever worden voorgesteld en ook negatievere opmerkingen krijgen van hun medepersonages, blijken ze ook tegenover zichzelf veel negatiever te staan. Onderzoek toont aan dat vrouwen die op dieet zijn in televisieprogramma's, zichzelf significant vaker verbaal straffen en ook vaker negatieve commentaar geven op andere vrouwen, dan zij die niet op dieet zijn (Fouts & Burggraf, 1999).

Ook in muziekvideo's blijken slanke en dikkere vrouwen voor te komen in een andere context. Zo vonden Zhang e.a. (2010) dat het grootste aantal slanke vrouwen aanwezig was in muziekvideo's die boodschappen communiceerden over materialisme en seks.

Daarenboven bleken het net deze genres te zijn die het vaakst voorkwamen op televisie (respectievelijk 47.1% en 45.2%). Muziekvideo's die de nadruk legden op politieke bewustwording (8.7%) toonden iets bredere vrouwen en in video's met de focus op geweld (13.5%) werd er geen verschil gevonden.

Tenslotte werden ook verschillende magazines aan een diepere analyse onderworpen. Terwijl de meerderheid (94%) van de covers bestond uit slanke jonge modellen (Malkin e.a., 1999) waren er ook covers aanwezig met iets oudere vrouwen. Oudere vrouwen werden echter op een geheel andere wijze voorgesteld dan de jongere modellen. Zo waren ze breder en hadden ze ook beduidend meer kleren aan. Dit toonde volgens de auteurs impliciet aan dat we in een maatschappij leven waarin oudere vrouwen niet onmiddellijk gezien kunnen worden als zijnde sexy (Bessenoff & Del Priore, 2007). Naast modellen, stonden er echter ook verscheidene boodschappen op de covers omtrent lichamelijke verschijning (78%). Deze boodschappen waren vaak conflictueus van aard. Zo stonden boodschappen over lekkere gerechten vlak naast boodschappen over de beste dieetpraktijken. Ook werden er vaak slagzinnen gebruikt als "krijg de man die je wilt" en deze werden dan gepositioneerd naast tips om gewicht te verliezen, hetgeen volgens de auteurs impliciet verwees naar de mogelijkheid om een beter leven te krijgen door gewicht te verliezen. Traditionele magazines legden de meeste nadruk op zulke boodschappen, gevolgd door mode magazines. Moderne magazines werden niet gekenmerkt door zulke boodschappen (Malkin e.a., 1999).

Voorgaande bevindingen zijn erg zorgwekkend wanneer gekeken wordt naar hoe vaak jongeren deze media gebruiken. Zo toont recent onderzoek aan dat televisie het belangrijkste medium blijft voor jongeren en dat meisjes nog steeds frequent magazines lezen (Adriaens, Van Damme & Courtois, 2011; Calado e.a., 2011). Ondanks het feit dat de cijfers variëren van studie tot studie, kan toch geconcludeerd worden dat jongeren vaak tijd doorbrengen voor de buis. Een studie van Eggermont (2005) toont aan dat Vlaamse adolescenten met een gemiddelde leeftijd van 12.69 jaar gemiddeld

21 uur per week naar televisie kijken. Calado e.a. (2011) vonden een iets hogere kijkfrequentie bij 14 tot 16 jarigen (meer dan 30 uur). Het lezen van magazines blijkt een minder frequente bezigheid te zijn voor jongeren, maar toch toont onderzoek aan dat jongeren tussen 7 en 12 jaar hier al sterk mee bezig zijn (Harrison & Hefner, 2006).

Deze resultaten kunnen dan ook tal van implicaties hebben voor jonge mediagebruikers, die op basis van de media zich een beeld zouden kunnen vormen van hoe ze zich moeten gedragen wanneer ze geconfronteerd worden met verscheidene contexten. Zo zouden meisjes het gevoel kunnen krijgen dat ze slank moeten zijn, willen ze positieve commentaar krijgen van jongens. Ook zouden er gevaren aanwezig kunnen zijn voor zij die zich sterk identificeren met de zwaardere personages, aangezien deze vaak geconfronteerd worden met spot en negatieve commentaar, zowel van mannen als van 'het publiek'. Dit zou onrechtstreeks ook hun zelfbeeld kunnen aantasten. Daarnaast bestaat ook de kans dat meisjes en vrouwen, op basis van de inhoud waarmee ze geconfronteerd worden in magazines, zich de overtuiging eigen maken dat ze een beter leven kunnen krijgen door mooi te zijn en door gewicht te verliezen. Toch mogen we op basis van deze analyses nog geen uitspraken doen over de mogelijke effecten van al deze inhoudelijke kenmerken, aangezien het hier louter gaat om een analyse van de inhoud.

5. Impact van mediagebruik op *Body Dissatisfaction* en *Appearance Anxiety*

5.1. Theoretisch kader

De basis van deze studie zal gevormd worden door het Tripartite Influence Model. Volgens dit model zijn er drie belangrijke socioculturele factoren die bijdragen tot de ontwikkeling van het beeld dat jongeren hebben van hun eigen lichaam: ouders, peers en de media (van den Berg e.a., 2002). In deze studie zal gefocust worden op 1 enkele socioculturele factor, namelijk de media, dit omdat er nog maar weinig onderzoek werd uitgevoerd naar de impact

van mediagebruik op het beeld dat pre-adolescente meisjes hebben van hun eigen lichaam.

Het model stelt daarnaast dat er tenminste 2 processen zijn die de relatie tussen mediagebruik en het lichaamsbeeld mediëren, zijnde sociale vergelijkingsprocessen en internalisering van de aangeboden idealen (van den Berg e.a., 2002). In deze studie zullen deze twee processen dan ook fungeren als mediators in de analyses.

5.1.1. Sociale Vergelijkingstheorie

De sociale vergelijkingstheorie werd in 1954 ontwikkeld door Leon Festinger. Deze theorie vertrekt vanuit de assumptie dat mensen voortdurend streven naar zelfevaluatie en dat ze dit kunnen bekomen door de eigen opinies en capaciteiten te vergelijken met directe, fysieke standaarden in de omgeving. Wanneer deze standaarden echter ontbreken dan zullen individuen geneigd zijn zichzelf te vergelijken met *similar others*. Volgens Festinger nemen individuen actief deel aan dit proces, zodat ze op een optimale manier kunnen functioneren. Ook vergelijken ze zichzelf steeds op domeinen die van groot belang zijn voor zichzelf (Festinger, 1954).

Deze theorie heeft aan het wetenschappelijke domein een grote bijdrage geleverd. Zo vormde ze al voor verscheidene studies de basis van onderzoek, en werd ze reeds in tal van studies bevestigd (Schutz e.a., 2002; Tiggemann en Slater, 2004; van den Berg, Paxton, Keery, Wall, Guo, Neumark-Sztainer, 2007). Ondanks deze grote bijdrage, dienen er toch nog enkele aanpassingen en verfijningen te worden doorgevoerd, aangezien de theorie complexer blijkt te zijn dan voordien werd gedacht.

In eerste instantie blijken er meer doelen aan de basis te liggen van sociale vergelijking, dan Festinger voorheen postuleerde. Zo is de voornaamste drijfveer van sociale vergelijking niet alleen zelfevaluatie, maar ook *self-improvement* en *self-enhancement*. Mensen vergelijken niet alleen opdat ze de eigen capaciteiten en opinies kunnen evalueren, ze doen dit ook opdat ze de eigen

capaciteiten en opinies kunnen verbeteren of bevestigen. In het eerste geval – *self-improvement* – zullen mensen gebruik maken van opwaartse vergelijking, ze zullen zich vergelijken met superieure anderen. In het tweede geval – *self-enhancement* – zal er gebruik gemaakt worden van neerwaartse vergelijking, hierbij zullen inferieure anderen functioneren als vergelijkingsobject, zodat de uitkomst van vergelijking bevestigend en versterkend werkt voor het individu (Wood, 1989).

Daarnaast stelden verschillende onderzoeken ook vast dat mensen niet alleen hun opinies en capaciteiten vergelijken met deze van anderen, maar ook meer persoonlijke kenmerken, zoals hun lichaam en uiterlijk (Schutz, Paxton & Wertheim, 2002; van den Berg e.a. 2002, 2007; Tiggemann & Slater, 2004). Bovendien bleken deze vergelijkingsprocessen zowel plaats te vinden met *similar* als *dissimilar others* (Gilbert, Giesler & Morris, 1995; Schutz e.a., 2002), hetgeen ook contrasteert met de basistheorie van Festinger. Zo bleek uit onderzoek van Schutz e.a. (2002) dat modellen en peers de voornaamste vergelijkingsobjecten vormden, hetgeen er inderdaad op wijst dat sociale vergelijking ook kan plaatsvinden met *dissimilar others*, namelijk modellen.

Tot slot werd ook de actieve rol van het individu bij sociale vergelijking reeds in vraag gesteld. Zo tonen verschillende onderzoeken aan dat sociale vergelijking zowel een actief als een automatisch proces kan zijn, waarbij de invloed van de omgeving niet uit het oog mag verloren worden (Gilbert e.a., 1995; Want, Vickers & Amos, 2008; Want, 2009). Gilbert e.a. (1995) en Wood (1989) duiden in dit verband op de wederzijdse werking van sociale vergelijking, niet alleen het individu kan het proces in gang zetten, ook de omgeving kan dit proces aan het individu opdringen. En wanneer het proces van sociale vergelijking automatisch optreedt, kunnen de effecten even doordringend zijn als bij actieve sociale vergelijking.

Deze nieuwe toevoegingen aan de theorie staan centraal in deze masterproef. Zo zal nagegaan worden of tweens zichzelf vergelijken

met personages en modellen uit de media. De focus zal hierbij liggen op processen van *self-improvement*, en dus opwaartse sociale vergelijking, aangezien het gaat om sociale vergelijking met een superieur schoonheidsideaal. Deze personages en modellen zijn bovendien *dissimilar others*, aangezien ze – zoals reeds werd uiteengezet in de inhoudsanalyse – ouder zijn dan de bevroegde meisjes in kwestie en beschikken over een ideaal figuur en uiterlijk. Ook ligt in deze masterproef de focus op het lichaam en het uiterlijk van de meisjes in kwestie, waardoor er dus niet gekeken zal worden naar opinies of capaciteiten, maar wel naar meer persoonlijke kenmerken van de tweens. Tot slot zal zowel gefocust worden op automatische als actieve processen van sociale vergelijking.

5.1.2. Internaliseringsperspectief

Ook het internaliseringsperspectief zal de focus vormen van dit onderzoek. Wanneer een individu het slanke schoonheidsideaal internaliseert, dan impliceert dit dat hij het ideaal goedkeurt, zich eigen maakt, en vooropstelt als persoonlijk doel of standaard (Jones, 2004; Stice e.a., 2011; Thompson & Stice, 2001). De nieuw ontwikkelde standaard zal dan vervolgens fungeren als een maatstaf waartegen men zichzelf en anderen evalueert (Jones e.a., 2004). Zowel peers, ouders als de media kunnen deze ideale standaarden aanreiken (Ata, Ludden & Lally, 2007; McCabe & Ricciardelli, 2001; Buote e.a., 2011).

Onderzoek toont aan dat meisjes beduidend vaker media-idealen internaliseren en ook een sterkere druk voelen om te voldoen aan deze idealen dan jongens (Knauss, Paxton & Alsaker, 2007). Bovendien is deze internalisering niet zonder gevolgen, zo kan internalisering van slanke schoonheidsidealen aanleiding geven tot *appearance anxiety*, depressiviteit, *body dissatisfaction* en eetstoornissen (Clark & Tiggemann, 2008; Thompson & Stice, 2001). Dit voornamelijk doordat het vooropgestelde ideaal moeilijk tot onmogelijk te bereiken is, waardoor er een grote discrepantie ontstaat tussen het eigen lichaam en het ideale lichaamsbeeld dat de meisjes zich hebben eigengemaakt (Stice e.a., 2001).

Internalisering van het slanke schoonheidsideaal is dus zonder twijfel een belangrijke mediator in het onderzoek naar de impact van media op het lichaamsbeeld van meisjes. Daarom zal ook dit proces – naast sociale vergelijking – worden opgenomen als mediator in de analyse.

5.2. Empirisch onderzoek

Tal van studies onderzochten reeds de relatie tussen mediagebruik en het lichaamsbeeld van meisjes en vrouwen (Bell, Lawton & Dittmar, 2007; Calado e.a., 2011; Jones e.a., 2004; Tiggemann & Slater, 2004). Het merendeel van deze studies focuste echter enkel op *body dissatisfaction*, waardoor *appearance anxiety* uit het oog werd verloren. Dit is echter een belangrijke beperking. Zo kunnen de effecten van mediagebruik op zelf-evaluatie (*body dissatisfaction*) beduidend anders zijn dan de effecten op *appearance anxiety*, waarbij angst en onzekerheid ontstaan doordat het eigen lichaam object wordt van de evaluatie door anderen. Het doel van deze masterproef bestaat er dan ook in een duidelijk onderscheid te maken tussen beide begrippen, en zowel *body dissatisfaction* als *appearance anxiety* te onderwerpen aan analyse. *Body dissatisfaction* kan in dit geval gedefinieerd worden als ontevredenheid met onder andere de eigen lichaamsvorm, taille, gewicht en lengte. *Appearance anxiety* daarentegen, duidt eerder op de angst en onzekerheid die men voelt over het uiterlijk en dit voornamelijk wanneer het eigen uiterlijk geëvalueerd wordt door anderen. Deze begrippen zijn inderdaad met elkaar verbonden (Thompson & Chad, 2002), maar toch dient er een sterke differentiatie te worden gemaakt.

In wat volgt zal eerst worden ingegaan op de effecten van mediagebruik op *body dissatisfaction*. Vervolgens zal het onderzoek rond *appearance anxiety* worden uiteengezet. Tot slot zal er gefocust worden op enkele belangrijke controlevariabelen en mediatoren in de relatie tussen mediagebruik en de ontwikkeling van een negatief lichaamsbeeld.

5.2.1. Mediagebruik & *Body Dissatisfaction*

Verscheidene experimentele studies onderzochten reeds de relatie tussen mediagebruik en *body dissatisfaction*. Televisie - meer bepaald reclamespots, televisieprogramma's en muziekvideo's – en magazines vormden in deze studies het vaakst de focus van onderzoek.

In een experimentele studie van Hargreaves en Tiggemann (2003) werd vastgesteld dat adolescente meisjes (13 tot 15 jaar) meer ontevreden waren over hun lichaam en uiterlijk nadat ze werden blootgesteld aan reclamespots met aantrekkelijke modellen. Bovendien vertoonden de meisjes 15 minuten na blootstelling nog steeds een grotere *body dissatisfaction*. Gelijkaardige resultaten kwamen naar voor in een studie rond muziekvideo's. Meisjes die werden blootgesteld aan muziekvideo's met knappe en slanke vrouwen rapporteerden een beduidend grotere *body dissatisfaction* in vergelijking met de voormeting en de controleconditie (Bell e.a., 2007; Tiggemann & Slater, 2004). Ook televisieprogramma's werden in dit verband onderzocht. In een onderzoek van Anschutz, Spruijt-Metz, Van Strien en Engels (2011) werden 9 tot 12 jarige meisjes blootgesteld aan 3 programma's in toevallige volgorde: een programma waarbij expliciet de nadruk werd gelegd op het slanke schoonheidsideaal, een programma waarbij impliciet de nadruk werd gelegd op het schoonheidsideaal (een serie) en een neutraal programma. Uit de resultaten bleek dat de 11 tot 12 jarige meisjes een verhoogde *body dissatisfaction* rapporteerden, en dit na het zien van het expliciete programma. De series en de neutrale programma's bleken geen invloed uit te oefenen op *body dissatisfaction*. In tegenstelling tot de oudste leeftijdscategorie, vertoonden de 10 tot 11 jarigen een afname in *body dissatisfaction* en bij de meisjes van 9 tot 10 werd er helemaal geen verschil vastgesteld. Tot slot werd ook onderzoek uitgevoerd naar de invloed van magazine-inhouden, met name advertenties. Vrouwen die werden blootgesteld aan advertenties met slanke vrouwen rapporteerden beduidend meer *body dissatisfaction* dan vrouwen die werden blootgesteld aan advertenties met producten (Harper & Tiggemann, 2008).

De resultaten van deze experimentele studies wijzen allen in dezelfde richting: vrouwen die blootgesteld worden aan media - die de focus leggen op het slanke schoonheidsideaal - ontwikkelen een significant grotere *body dissatisfaction* (causaliteit). Toch zijn er ook enkele opmerkingen aan de orde. Enerzijds kunnen experimenten enkel uitspraken doen over de korte termijn, waardoor niet met zekerheid gezegd kan worden hoe lang de effecten stand houden. Anderzijds maken ze gebruik van een kunstmatige omgeving, hetgeen een vertekend beeld zou kunnen geven van de ware relatie en situatie. Deze beperkingen kunnen deels worden opgeheven door een ander onderzoeksdesign te gebruiken, zoals een correlatieel of een longitudinaal design. Maar ook deze designs hebben inherente beperkingen, hetgeen later nog besproken zal worden.

De relatie tussen televisiegebruik en *body dissatisfaction* blijft onduidelijk wanneer gekeken wordt naar verschillende correlatieve onderzoeken. Zo vonden sommige onderzoekers overtuigende positieve relaties tussen televisieblootstelling en *body dissatisfaction* (Calado e.a., 2011; Tiggemann, 2003), terwijl anderen helemaal geen relatie vonden (Ferguson, Munoz, Contreras & Velasquez, 2011). Dit zou echter deels verklaard kunnen worden door het onderscheid dat gemaakt wordt tussen totale blootstelling en blootstelling aan specifieke onderwerpen en genres. Calado e.a. (2011) toonden in dit verband aan dat er geen relatie bestond tussen totale televisieblootstelling en *body dissatisfaction*. Wel was het zo dat adolescente meisjes een grotere *body dissatisfaction* ontwikkelden wanneer ze vaker werden blootgesteld aan muziekvideo's. Gelijkaardige bevindingen kwamen naar voor in een onderzoek van Tiggemann en Pickering (1996), waarbij totale televisieblootstelling eveneens niet gerelateerd was aan *body dissatisfaction*. Ook bleek er geen significante relatie te bestaan wanneer televisie werd onderverdeeld in commerciële en publieke televisie. Wel ontstonden er significante correlaties wanneer gekeken werd naar verschillende genres, waaronder series en sportprogramma's. Series bleken positief gecorreleerd te zijn met *body dissatisfaction*, terwijl sportprogramma's hiermee negatief correleerden. Ook het kijken naar films zorgde voor een significante toename in *body dissatisfaction* bij

meisjes. De relatie die Calado e.a. vonden tussen *body dissatisfaction* en muziekvideo's werd hier echter niet bevestigd, wel zorgde het kijken naar muziekvideo's voor een groter streven naar een slanker lichaam.

Ook bij magazines komen gelijkaardige bevindingen aan het licht. Zo lijkt ook hier correlationeel onderzoek aan te tonen dat totale blootstelling aan magazines weinig of geen invloed heeft op *body dissatisfaction* (Calado e.a., 2011), terwijl er wel een relatie wordt gevonden wanneer gekeken wordt naar blootstelling aan specifieke types van magazines of specifieke onderwerpen. Vrouwen die vaker in contact komen met sport-, glamour-, entertainment- en modemagazines, vertonen een beduidend grotere *body dissatisfaction* dan zij die zulke magazines niet lezen (Jones e.a., 2004; Tiggemann, 2003). Ook voor bepaalde onderwerpen, waaronder schoonheid, fitness, diëten en gezondheid, werd er een significant positieve relatie vastgesteld tussen blootstelling en *body dissatisfaction* (Calado e.a., 2011). Ook Dohnt en Tiggemann (2006) bevestigden deze relatie, hun steekproef bestond echter niet uit adolescenten of volwassen vrouwen, maar wel uit meisjes van 5 tot 8 jaar. Aan deze meisjes werd gevraagd te rapporteren hoe vaak ze “keken” naar magazines, en uit de resultaten bleek dat deze meisjes enerzijds veel keken naar magazines waarin de nadruk werd gelegd op het slanke schoonheidsideaal en anderzijds een grotere *body dissatisfaction* rapporteerden wanneer ze keken naar zulke magazines voor een ouder doelpubliek.

Ook deze resultaten tonen opnieuw een positieve relatie tussen mediagebruik en *body dissatisfaction* aan. Echter, correlationele - en experimentele studies - zijn niet in staat uitspraken te doen over de duur van de effecten, wat longitudinale studies wel kunnen. Ook kan er in correlationeel onderzoek enkel onderzocht worden of er een relatie bestaat tussen twee variabelen, niet of de ene variabele de andere veroorzaakt. Ondanks het feit dat de experimenten reeds bevestigden dat mediagebruik *body dissatisfaction* deels veroorzaakt, is het noodzakelijk deze bevindingen vast te stellen buiten het laboratorium, en te kijken of deze resultaten nog steeds stand houden

in de dagdagelijkse omgeving, met het oog op externe validiteit. Omwille van deze redenen zal in de volgende paragraaf dieper worden ingegaan op enkele resultaten uit longitudinaal onderzoek.

De relatie tussen mediagebruik en *body dissatisfaction* werd nog niet echt eenduidig bevestigd in longitudinaal onderzoek. Zo vonden verschillende studies wel degelijk een positieve relatie tussen mediagebruik en *body dissatisfaction*, maar dit enkel bij een beperkt deel van de populatie. Stice e.a. (2001) onderzochten meisjes van 13 tot 17 jaar op drie tijdstippen (met intervallen van 10 maanden). Hun resultaten toonden aan dat er voor de gehele onderzochte steekproef geen effecten werden gevonden. Echter, wanneer de onderzoekers verschillende persoonskenmerken in acht namen, bleken kwetsbare jongeren – zij die minder sociale steun kregen – wel blijvend negatief beïnvloed te worden door de media. Ook Schooler en Trinh (2011) onderzochten lange termijn effecten bij vrouwelijke adolescenten (11 tot 17 jaar), hierbij vertrokken ze van 8 verschillende televisieprofielen. Bij de volledige vrouwelijke steekproef bleek totale blootstelling een zwakke voorspeller te zijn van *body dissatisfaction*. Echter, van zodra de onderzoekers de 8 televisieprofielen opnamen in de analyse, bleken deze profielen sterkere voorspellers te zijn dan totale blootstelling. Zo vertoonden de uitvoerige kijkers (*comprehensive watchers*) – meisjes die naar alles op televisie kijken, zonder een onderscheid te maken – de grootste daling in tevredenheid met hun lichaam, een daling van 25% op amper 2 jaar. Alle andere 7 profielen toonden echter gelijkaardige dalingen in tevredenheid (4%), ondanks hun sterk variërende kijkstijlen. Deze resultaten werden door de onderzoekers als volgt verklaard. Enerzijds keken de uitvoerige kijkers beduidend meer naar televisie dan alle andere profielen, waardoor deze kijkers mogelijk een maximumgrens hadden overschreden waarna televisie-inhouden schadelijk werden. Anderzijds keken ze naar alle mogelijke genres en onderwerpen, hetgeen wees op een erg onkritische ingesteldheid tegenover de inhoud waarmee ze geconfronteerd werden. Door deze specifieke kijkstijl waren deze meisjes meer kwetsbaar voor de socialiserende kracht van televisie dan alle andere kijkers.

Uit bovenstaande paragrafen blijkt dat mediagebruik een niet te onderschatten invloed kan hebben op *body dissatisfaction* bij pre-adolescente als adolescente meisjes. Dit werd zowel bevestigd in experimenteel, correlatieel als longitudinaal onderzoek, hetgeen aan de gevonden resultaten nog meer kracht verleent. In volgende paragraaf zal de nadruk liggen op het bestaand onderzoek rond mediagebruik en *appearance anxiety*.

5.2.2. Mediagebruik & Appearance Anxiety

Het onderzoek rond mediagebruik en *appearance anxiety* is veel minder uitgebreid dan dit rond *body dissatisfaction*. Daarenboven werd deze relatie enkel getest in experimenteel en longitudinaal onderzoek. Toch duidt het experimenteel onderzoek ook hier op de niet te onderschatten invloed van mediagebruik op *appearance anxiety*. Zo toont onderzoek van Monro en Huon (2005) aan dat meisjes die blootgesteld worden aan advertenties in magazines met geïdealiseerde beelden significant meer *appearance anxiety* vertonen dan zij die blootgesteld worden aan advertenties zonder zulke beelden. Bovendien blijkt er geen effect te zijn van het type boodschap dat wordt gecommuniceerd in de advertenties. Zowel lichaamsgerelateerde boodschappen – boodschappen over bijvoorbeeld dieetpraktijken – als neutrale boodschappen blijken in combinatie met een geïdealiseerd lichaam te leiden tot een verhoogde *appearance anxiety*. Hetgeen duidelijk aangeeft dat onzekerheid over het eigen lichaam eenvoudigweg verhoogt door geconfronteerd te worden met een ideale standaard. Ook in andere experimentele studies werden gelijkaardige resultaten vastgesteld. Blootstelling aan advertenties met slanke modellen zorgde voor een significante toename in *appearance anxiety* bij de bevroegde respondenten. *Appearance anxiety* nam daarentegen niet toe wanneer de vrouwen werden blootgesteld aan advertenties zonder modellen of met modellen met een gemiddelde lichaamsomvang (Dittmar & Howard, 2004; Halliwell & Dittmar, 2004). Deze bevindingen contrasteren sterk met de resultaten van Anschutz, Engels, Becker en Van Strien (2009). Zij onderzochten de effecten van televisiereclameboodschappen met slanke en minder slanke modellen

op *appearance anxiety*. Er werden echter geen verschillen gevonden in de twee condities, zowel blootstelling aan slanke als minder slanke modellen zorgde voor een verhoging van *appearance anxiety*.

De relatie tussen mediagebruik en *appearance anxiety* werd ook reeds getest in een longitudinaal onderzoek. Zo toont het onderzoek van Aubrey (2006) aan dat *appearance anxiety* een voorspeller is voor toekomstig mediagebruik, in die zin dat vrouwen met een hogere *appearance anxiety* significant minder gebruik maken van media 2 jaar na meting. De omgekeerde relatie geldt echter niet, zij die vaak gebruik maken van media op tijdstip 1 vertonen geen significante verhoging in *appearance anxiety* 2 jaar later.

Correlationeel onderzoek omtrent dit onderwerp werd niet teruggevonden. Deze masterproef zal dan ook zeker een bijdrage vormen op dit vlak. Ondanks de afwezigheid van correlationeel onderzoek, kan op basis van voorgaande bevindingen toch geconcludeerd worden dat er een relatie bestaat tussen mediagebruik en *appearance anxiety*. Experimenteel onderzoek toont aan dat er korte termijn effecten zijn van mediagebruik op *appearance anxiety*. Longitudinaal onderzoek toont daarentegen aan dat de relatie op lange termijn in de omgekeerde richting verloopt. Zo gebruiken vrouwen met een hoge *appearance anxiety* beduidend minder media op lange termijn dan vrouwen met een lagere *appearance anxiety*.

5.2.3. Belangrijke mediatoren en controlevariabelen

In voorgaande paragrafen werd aangetoond dat media een belangrijke impact kunnen hebben op het lichaamsbeeld – *body dissatisfaction* en *appearance anxiety* – van meisjes en vrouwen. Om deze relatie echter nog beter te kunnen begrijpen, moet ook gekeken worden naar dieperliggende processen en achtergrondvariabelen. In de volgende paragraaf zal dan ook ingegaan worden op twee mediatoren, sociale vergelijking en internalisering van informatie/idealen, en de controlevariabele *Body Mass Index* (BMI).

In eerste instantie werd nagegaan welke processen de tot stand gekomen relaties konden verklaren. Uit correlationeel onderzoek, dat de impact van magazine-inhouden onderzocht, kwam naar voor dat sociale vergelijking een significante voorspeller was van *body dissatisfaction*. Daarenboven werd er een significante directe relatie gevonden tussen magazineblootstelling en sociale vergelijking, hetgeen bevestigde dat de relatie tussen magazineblootstelling en *body dissatisfaction* gemedieerd werd door sociale vergelijking. Naast deze indirecte relatie, bleek er echter ook een directe relatie te bestaan tussen magazineblootstelling en *body dissatisfaction* (van den Berg e.a., 2007). Een gelijkaardige relatie werd gevonden in een experimenteel onderzoek over muziekvideo's. Zo toonde dit onderzoek aan dat de relatie tussen het kijken naar muziekvideo's en *body dissatisfaction* volledig gemedieerd werd door sociale vergelijgingsprocessen (Tiggemann en Slater, 2004). Ook experimenteel onderzoek omtrent *appearance anxiety* onderzocht mogelijke sociale vergelijgingsprocessen en ook hier werd de relatie tussen magazineblootstelling en *appearance anxiety* gemedieerd door sociale vergelijking met het slanke schoonheidsideaal (Dittmar & Howard, 2004).

Naast processen van sociale vergelijking, werden ook internaliseringsprocessen diepgaand onderzocht bij verschillende media. Correlationeel onderzoek toonde in dit verband aan dat de relatie tussen magazineblootstelling en *body dissatisfaction* gemedieerd werd door internalisering van het ideaal. Televisieblootstelling bleek daarentegen een directe impact te hebben op *body dissatisfaction* (Tiggemann, 2003). Experimenteel onderzoek rond *appearance anxiety* vond gelijkaardige resultaten. Ook hier werd de relatie tussen magazineblootstelling en *appearance anxiety* sterk gemedieerd door internaliseringsprocessen (Halliwell & Dittmar, 2004).

Studies die beide processen in acht namen toonden eveneens aan dat zowel sociale vergelijking als internalisering van het ideaal de relatie tussen media, *body dissatisfaction* en *appearance anxiety* medieerden (Dittmar & Howard, 2004; Rodgers e.a., 2011; van den Berg e.a.,

2002). Bovendien toonde het onderzoek van Dittmar en Howard (2004) aan dat internalisering van het slanke schoonheidsideaal een sterkere voorspeller was van *appearance anxiety* dan sociale vergelijking met dit ideaal.

Onderzoek hield bovendien ook rekening met tal van controlevariabelen, waaronder BMI, *self-esteem*, gepercipieerde druk en depressie. In deze uiteenzetting zal echter enkel worden ingegaan op BMI, aangezien deze variabele het vaakst wordt gebruikt als controlevariabele in onderzoek.

BMI is ongetwijfeld de belangrijkste controlevariabele in de relatie tussen mediagebruik en *body dissatisfaction* en mediagebruik en *appearance anxiety*. Men controleert voor deze variabele omdat verschillende onderzoeken steeds opnieuw aantonen dat er een sterke positieve relatie aanwezig is tussen BMI en deze twee variabelen, in die zin dat meisjes met een hoger BMI significant meer ontevreden zijn over hun lichaam en meer angst en onzekerheid vertonen over hun lichaam dan meisjes met een lager BMI (Anschutz e.a., 2009; Anschutz e.a., 2011; Calado e.a., 2011; Ferguson e.a., 2011; Knauss e.a., 2007; McCabe & Ricciardelli, 2001). Bovendien verloopt deze relatie bij *body dissatisfaction* zowel direct als indirect, dit via sociale vergelijking (van den Berg e.a., 2007) en internalisering van het ideaal (Jones e.a., 2004). Dat het noodzakelijk is om te controleren voor BMI werd dan ook al meerdere malen aangetoond. Zo vonden verschillende onderzoeken eerst wel een relatie tussen mediagebruik en lichaamsontevredenheid, maar na controle voor BMI zagen ze deze relatie verdwijnen (Borzekowski, Robinson & Killen, 1999; Clark & Tiggemann, 2008).

6. Het huidig onderzoek

In het huidig onderzoek zal ingespeeld worden op de tekortkomingen van voorgaande studies. In eerste instantie zal de focus van dit onderzoek niet alleen uitgaan naar *body dissatisfaction*, maar ook naar *appearance anxiety*, aangezien dit nog maar in beperkte mate werd onderzocht in relatie tot mediagebruik. Het klein aantal studies

dat wel werd uitgevoerd rond *appearance anxiety* maakte daarenboven steeds opnieuw gebruik van experimentele designs (Anschutz e.a., 2009; Dittmar & Howard, 2004; Monro & Huon, 2005), waardoor de resultaten voornamelijk werden bekomen in kunstmatige situaties en op korte termijn. Het spreekt dan ook voor zich dat er nood is aan extra longitudinaal en correlatieel onderzoek omtrent dit onderwerp. Dit onderzoek zal dan ook op deze nood inspelen, en dit door gebruik te maken van een cross-sectioneel design. Daarnaast zal er gefocust worden op een nog niet zo vaak onderzochte leeftijdsgroep, namelijk tweens. Voorgaande studies onderzochten steeds adolescente en volwassen vrouwen (Calado e.a., 2011; Jones e.a., 2004; Stice e.a., 2001) waardoor er weinig geweten is over de impact van mediagebruik op het lichaamsbeeld van pre-adolescente meisjes. Dit is echter een belangrijke tekortkoming, aangezien ook meisjes van deze leeftijdsgroep dagelijks gebruik maken van verscheidene media (Eggermont, 2005; Harrison & Hefner, 2006) en al heel sterk bezig zijn met hun uiterlijk en lichaam (Clark & Tiggemann, 2008; Phares e.a., 2004). Daarom is het van groot belang hun mediagebruik te analyseren en te kijken of zij dezelfde nefaste invloeden ondervinden van media dan oudere meisjes en vrouwen. Tot slot zullen media-effecten worden nagegaan bij de Vlaamse populatie. Het overgrote deel van de studies rond *body dissatisfaction* en *appearance anxiety* werd uitgevoerd in andere landen dan België, waaronder de Verenigde Staten (Ferguson e.a., 2011; Jones e.a., 2004; van den Berg, 2007), Australië (Hargreaves & Tiggemann, 2003; Tiggemann, 2003; Tiggemann & Miller, 2010), Frankrijk (Rodgers e.a., 2011), Spanje (Calado e.a., 2011) en Zwitserland (Knauss e.a., 2007). Dit zorgt ervoor dat veralgemeningen moeilijk te maken zijn naar de Vlaamse populatie, aangezien deze landen sterk kunnen verschillen in de uren waarop jongeren naar school gaan, en dus ook in de vrije tijd die jongeren hebben om aan media te spenderen. Bovendien kunnen deze landen ook verschillen in kind-ouder relaties, waardoor in sommige landen meer vrijheid wordt verleend aan kinderen dan in andere (Pasquier, Buzzi, d'Haenens & Sjöberg, 1998). Hierdoor kan het mediagebruik van jongeren in deze landen – en dus ook de impact hiervan – sterk

variëren. Daarom is het met het oog op generalisatie belangrijk een studie uit te voeren bij de Vlaamse populatie.

6.1. Onderzoeksvragen en hypotheses

Zoals uit voorgaande uiteenzetting duidelijk werd is het niet zozeer de totale blootstelling aan media-inhouden die zorgt voor het ontstaan van een negatief lichaamsbeeld, maar wel de blootstelling aan specifieke media-inhouden en genres. Zo toonden Calado e.a. (2011) en Tiggemann en Pickering (1996) aan dat meisjes geen hogere *body dissatisfaction* rapporteerden wanneer ze vaker keken naar televisie in het algemeen, maar wel wanneer ze vaker keken naar series en muziekvideo's. Ook voor tijdschriften werden bovendien gelijkaardige bevindingen vastgesteld. Zo bleek ook hier totale blootstelling geen effect te hebben, maar wel blootstelling aan sport-, glamour-, entertainment- en modemagazines (Jones e.a., 2004; Tiggemann, 2003). Ook het lezen over specifieke onderwerpen droeg bovendien bij tot de ontwikkeling van *body dissatisfaction*. Zo hadden meisjes een significant negatiever lichaamsbeeld wanneer ze vaker lasen over schoonheid, fitness, diëten en gezondheid (Calado e.a., 2011). In het licht van deze bevindingen werden dan ook de eerste vier hypotheses opgesteld. Bovendien werd in de hypotheses beroep gedaan op de controlevariabelen BMI en leeftijd. Dit omdat verschillende onderzoeken reeds aantoonde dat meisjes met een hoger BMI een beduidend hogere *body dissatisfaction* en *appearance anxiety* rapporteerden dan meisjes met een lager BMI (Anschutz e.a., 2009; Aubrey, 2006; Anschutz e.a., 2011; Calado e.a., 2011) en ook omdat het lichaam van meisjes op deze leeftijd op amper 3 jaar – van 9 tot 12 jaar - heel sterke veranderingen doormaakt, hetgeen op zijn beurt aanleiding zou kunnen geven tot een sterk veranderend lichaamsbeeld.

Hypothese 1: Meisjes die vaker kijken naar televisie zullen geen grotere *body dissatisfaction* en *appearance anxiety* rapporteren dan meisjes die minder vaak kijken naar televisie, dit ongeacht de BMI en de leeftijd van de meisjes (totale blootstelling).

Hypothese 2: Meisjes die vaker tijdschriften lezen zullen geen grotere *body dissatisfaction* en *appearance anxiety* rapporteren dan meisjes die minder vaak tijdschriften lezen, dit ongeacht de BMI en de leeftijd van de meisjes (totale blootstelling).

Hypothese 3: Meisjes die vaker kijken naar televisie-genres die de nadruk leggen op het schoonheidsideaal – waaronder komedie en muziekvideo's - zullen een grotere *body dissatisfaction* en *appearance anxiety* rapporteren dan meisjes die minder vaak kijken naar deze specifieke televisie-genres, dit ongeacht de BMI en de leeftijd van de meisjes.

Hypothese 4: Meisjes die vaker lezen over lichaamsgerelateerde onderwerpen in magazines – waaronder mode, schoonheid, afslanken en gezondheid – zullen een grotere *body dissatisfaction* en *appearance anxiety* rapporteren dan meisjes die minder vaak lezen over zulke specifieke onderwerpen, dit ongeacht de BMI en de leeftijd van de meisjes.

In dit onderzoek zal tot slot ook gekeken worden naar 2 centrale mediators, namelijk sociale vergelijking en internalisering van idealen, aangezien verscheidene onderzoeken reeds aantoonde dat deze twee processen de impact van media op *body dissatisfaction* en *appearance anxiety* mediëren (Dittmar & Howard, 2004; Tiggemann en Slater, 2004; van den Berg e.a., 2007).

Hypothese 5: Het effect van de specifieke televisiegenres op *body dissatisfaction* en *appearance anxiety* zal gemedieerd worden door internalisering van het slanke schoonheidsideaal en sociale vergelijking, dit terwijl gecontroleerd wordt voor de BMI en de leeftijd van de meisjes.

Hypothese 6: Het effect van de specifieke tijdschriftonderwerpen op *body dissatisfaction* en *appearance anxiety* zal gemedieerd worden door internalisering van het slanke schoonheidsideaal en sociale vergelijking, dit terwijl gecontroleerd wordt voor de BMI en de leeftijd van de meisjes.

7. Methode

7.1. De steekproef

De gegevens voor dit onderzoek werden verzameld op basis van een semi- toevalssteekproef van lagere scholen in heel Vlaanderen. Het betrof de meisjes van het vierde tot het zesde leerjaar (N = 524): 40.2% van de meisjes zat in het 4de leerjaar, 31.5% in het 5de leerjaar en 28.3% in het 6de leerjaar. De gemiddelde leeftijd van de respondenten bedroeg 10.9576 jaar (SD= 0.83489; 9-12 jaar) en 13.6% bleek enig kind te zijn. Ook het opleidingsniveau en het beroep van de ouders werden bevraagd in dit onderzoek, maar de kinderen waren hier onvoldoende van op de hoogte. Hierdoor kon dit niet in kaart worden gebracht.

7.2. Meetinstrumenten

In dit onderzoek werd gebruik gemaakt van een vragenlijst. Deze werd uitgedeeld in scholen in Vlaanderen in februari en maart 2012. De respondenten kregen de kans om de enquête in te vullen tijdens de schooluren. Er werd onder meer ingegaan op enkele algemene achtergrondkenmerken, het lichaamsbeeld van de respondenten en mogelijke mediatoren en controlevariabelen. Daarnaast werd ook het algemene televisiegebruik van de meisjes bevraagd en hun interesse in tijdschriften en lichaamsgerelateerde onderwerpen.

Achtergrondvariabelen. In de vragenlijst werd eerst wat dieper ingegaan op demografische variabelen zoals leeftijd, sociale achtergrond en gezinssituatie. Daarnaast werd ook gepolst naar de meisjes hun gewicht en lengte.

Mediagebruik. De respondenten hun televisie-gebruik werd zorgvuldig in kaart gebracht aan de hand van verscheidene metingen. Er werd hen gevraagd of ze een televisie hadden op hun slaapkamer, naar welke muziekszenders ze keken (MTV, TMF en/of JIM tv) en welke programma's ze bekeken in een normale schoolweek. Met betrekking tot deze laatste vraag werd een uitgebreide lijst van

programma's aangeboden (62 programma's) die door de week en in het weekend werden uitgezonden op verschillende Vlaamse televisiezenders, waaronder Ketnet, 2BE, VT4 en VTM. De programma's werden op voorhand ingedeeld in groepen afhankelijk van hun duur (15minuten, 30minuten, 45minuten, 60minuten en 90minuten) en hun uitzendschema (wekelijks versus dagelijks), dit onderscheid werd echter niet expliciet aangegeven in de vragenlijst zelf. Respondenten konden hun kijkgedrag voor dagelijkse programma's aangeven op een 7-punt likertschaal gaande van "(bijna) nooit" tot "(bijna) elke dag" en voor wekelijkse programma's op een 5-punt likertschaal gaande van "(bijna) nooit" tot "(bijna) elke week". Het totaal televisiegebruik van de respondenten werd uiteindelijk berekend op wekelijks niveau en werd bekomen door elk programma te vermenigvuldigen met het aantal minuten waarop het werd uitgezonden. De uiteindelijke waarden werden vervolgens gedeeld door 60, zodat in de analyses met uren gewerkt kon worden. Om vervolgens ook het meer specifieke televisiekijkgedrag in kaart te kunnen brengen werden alle zenders/programma's opgedeeld in genres. Vooreerst werden alle muziekzenders - MTV, TMF en JIM tv - samengevoegd onder de noemer "Muziektelevisie", een schaal die voldoende betrouwbaar bleek te zijn ($\alpha = .792$). Vervolgens werden alle bevraagde programma's samengevoegd tot genres, dit aan de hand van zelfselectie (een eerste ruwe opdeling van de programma's in genres op basis van hun omschrijvingen in de televisiegids), factoranalyse en betrouwbaarheidsanalyse. Uit deze analyses kwamen 6 verschillende genres naar voor, zijnde komedie (5 programma's, waaronder Two and a Half Men, Friends en My Wife and Kids; $\alpha = .640$), tienerdrama (7 programma's, waaronder Gossip girl, One Tree Hill en Grey's Anatomy; $\alpha = .685$), soap opera (4 programma's, waaronder Mooi en Meedogenloos, De Dingen des Levens en Sturm Der Lieben; $\alpha = .620$), misdaad (6 programma's, waaronder CSI Miami, Cold Case en Las Vegas; $\alpha = .726$), jeugdseries (5 programma's, waaronder Amika, Galaxy Park en W817; $\alpha = .783$) en animatie (12 programma's, waaronder Totally Spies, Winx Club en Pokemon; $\alpha = .717$).

Tijdschriftgebruik werd vervolgens in kaart gebracht door aan de respondenten te vragen hoe vaak ze lasen over specifieke tijdschrift-onderwerpen in een normale schoolweek. Op een 6-punt likertschaal gaande van “(bijna) nooit” tot “(bijna) elke dag” moesten de respondenten aangeven hoe vaak ze lasen over mode, afslanktips, sport, schoonheid, gezondheid, fitnessinformatie, roddels, hobby’s, koken en stripverhalen.

Afhankelijke variabelen. In dit onderzoek stonden twee afhankelijke variabelen centraal, *body dissatisfaction* en *appearance anxiety*. *Body dissatisfaction* werd gemeten aan de hand van *The Body Dissatisfaction subscale* van de *Eating Disorder Inventory* (Garner, Olmstead, & Polivy, 1983). Deze schaal bestond uit 9 items en bevatte items als “Ik ben blij met de vorm van mijn lichaam”, “Ik vind dat mijn buik te dik is” en “Ik vind dat mijn heupen goed zijn zoals ze zijn”. In totaal werden er 5 lichaamsaspecten bevraagd: het achterwerk, de lichaamsvorm, de heupen, de bovenbenen en de buik. Elk item kon beantwoord worden op een 4-punt likertschaal, gaande van “helemaal niet waar” tot “helemaal waar”. Er werd geen neutraal middelpunt opgenomen in de vragenlijst, aangezien een pre-test bij een groep van 9-jarige meisjes aangaf dat de optie “noch waar, noch niet waar” moeilijk te interpreteren was voor deze leeftijdsgroep. Wel was er een optie “geen mening” aanwezig, hetgeen uiteindelijk gecodeerd werd als 99. De 9 items werden onderworpen aan een factoranalyse. Uit deze analyse kwamen twee factoren naar voor, het bleek echter niet zinvol om deze schaal op te delen in twee factoren. Er werd dan ook gevraagd aan SPSS om een oplossing te construeren met maar 1 factor. De nieuwe factor bestond uit de 9 originele items en werd “*Body dissatisfaction*” genoemd (eigenvalue = 4,380; verklaarde variantie = 48,670%). Ze bleek voldoende betrouwbaar te zijn ($\alpha = .865$) en werd geconstrueerd door voor elke respondent het gemiddelde te nemen. Bij de berekening van de nieuwe variabele werden die items gespiegeld die een lage *body dissatisfaction* aangaven, zodat een hoge score op de finale schaal overeen kwam met een hogere *body dissatisfaction*.

Voor de meting van *appearance anxiety* werd een aangepaste versie van de *Social Physique Anxiety Scale* gebruikt (Hart, Leary, & Rejeski, 1989). De originele schaal - bestaande uit 12 items - werd ingekort tot 7 items op basis van de aanwezige factorladingen. Zo werden enkel die items opgenomen die een factorlading hadden die groter of gelijk was aan 0.68. Er werd gekozen voor een ingekorte schaal zodat de uiteindelijke vragenlijst niet te lang werd, de respondenten hadden namelijk maar een uur de tijd om deze in te vullen. Opnieuw werd gebruik gemaakt van een 4-punt likertschaal - met antwoordmogelijkheden gaande van “helemaal niet waar” tot “helemaal waar” – en een “geen mening”-optie. De 7 geselecteerde items werden onderworpen aan een factoranalyse en er werd ook hier 1 onderliggende factor gevonden (eigenvalue = 3.789; verklaarde variantie = 54,132%) met een voldoende hoge cronbach’s alpha ($\alpha = .851$). De nieuwe factor werd “*Appearance anxiety*” genoemd en bestond uit 7 items, waaronder “Ik wou dat ik me niet zoveel zorgen maakte over mijn lichaam”, “Soms ben ik onzeker over mijn lichaam wanneer ik bij anderen ben” en “Het zou mij storen moest ik weten dat andere personen naar mijn lichaam aan het kijken waren”. Ook bij deze nieuwe variabele werd er voor gezorgd dat een hogere score op de schaal overeen kwam met een hogere *appearance anxiety*.

Controlevariabelen. Leeftijd en *Body Mass Index* (BMI) werden gebruikt als controlevariabelen bij elke analyse in deze masterproef. Aan de hand van de geboortedatum van de respondenten werd hun leeftijd vastgelegd. Het gewicht en de lengte van de respondenten – beiden zelf-gerapporteerd - werden gebruikt voor de berekening van hun BMI (het gewicht in kilogram gedeeld door de lengte in meter in het kwadraat). Aangezien de grenswaarden (onder- versus overgewicht) bij 9- tot 12-jarige meisjes echter sterk bleken te schommelen – en zelfs varieerden per maand – (Centers for Disease Control and Prevention, National Center for Health Statistics, 2001) en dus uitgebreide statistische technieken nodig waren om de opgegeven BMI-waarden correct te kunnen interpreteren, werd er in deze masterproef voor geopteerd BMI enkel als controlevariabele op te nemen. Verder werden er echter geen uitspraken gedaan over de verdeling van de bevraagde respondenten in BMI-percentielen.

Hierdoor kon niet worden nagegaan of de respondenten met *body dissatisfaction* en/of *appearance anxiety* ook eventueel overgewicht hadden, hetgeen een beperking betekent voor het onderzoek.

Mediatoren. In dit onderzoek werden ook 2 mediators onderzocht: sociale vergelijking en internalisering. Beiden werden op dezelfde manier ondervraagd als de 2 afhankelijke variabelen, een 4-punt likertschaal met antwoordmogelijkheden gaande van “helemaal niet waar” tot “helemaal waar” en een “geen mening”-optie. De eerste mediator, sociale vergelijking, werd gemeten aan de hand van een aangepaste versie van *The Physical Appearance Comparison Scale* (PACS) van Thompson, Heinberg en Tantleff (1991). Origineel bestond deze schaal uit 5 items en werd er bij 3 van de 5 items verwezen naar “feestjes” of “sociale evenementen”. Aangezien er in dit onderzoek echter gewerkt werd met een vrij jonge leeftijdsgroep – 9- tot 12-jarigen – dienden deze items aangepast te worden aan hun leefwereld en voorkennis. Dit werd bekomen door deze termen weg te laten of te vervangen door meer verstaanbare woorden. Naast de 5 vereenvoudigde originele items werd er ook nog 1 extra item toegevoegd aan de nieuwe schaal, namelijk “Ik vergelijk mijn lichaam nooit met het lichaam van anderen”, het omgekeerde van het reeds aanwezige item “Ik vergelijk mijn lichaam met het lichaam van anderen”. Op deze manier kon worden nagegaan of de respondenten voldoende aandachtig de vragenlijst invulden. Op de finale schaal van 6 items werd vervolgens een factoranalyse uitgevoerd. Deze analyse toonde aan dat er inderdaad maar 1 onderliggende factor aanwezig was, zijnde sociale vergelijking (eigenvalue = 2.983; verklaarde variantie = 49.719%). Wanneer getest werd op cronbach’s alpha bleek de nieuwe schaal echter onvoldoende betrouwbaar ($\alpha = .534$), de betrouwbaarheid kon echter wel verhoogd worden door 1 item te verwijderen ($\alpha = .775$). De nieuwe variabele “sociale vergelijking” bestond uiteindelijk uit 5 items waaronder “Ik vergelijk hoe ik gekleed ben met hoe anderen gekleed zijn” en “Ik vergelijk mijn lichaam soms met het lichaam van anderen”. Ze werd geconstrueerd door voor elke respondent het gemiddelde te nemen en er werd voor gezorgd dat een hogere score op deze schaal overeen kwam met een hogere mate van sociale vergelijking.

Naast sociale vergelijking werd ook gekeken naar internalisering van de idealen, eveneens een centrale mediator in dit onderzoek. Internalisering werd gemeten aan de hand van de *Sociocultural Attitudes Towards Appearance Questionnaire Internalization subscale* van Heinberg, Thompson en Stormer (1995) en ook hier werd nog 1 extra item aan toegevoegd, dat opnieuw een omgekeerde versie was van een reeds bestaand item. Op die manier kon ook hier nagegaan worden of de respondenten de schaal aandachtig en eerlijk invulden. Op de 9 items met betrekking tot internalisering werd eveneens een factoranalyse uitgevoerd. Uit de factoranalyse kwamen opnieuw twee factoren naar voor, maar ook hier bleken de afzonderlijke factoren niet zinvol te zijn. Er werd dan ook gevraagd aan SPSS om een oplossing te construeren met maar 1 factor. Deze analyse gaf aan dat er 1 item niet correleerde met de onderliggende factor, en alle overige items wel. Na berekening van cronbach's alpha bleek de nieuwe schaal met 8 items goed betrouwbaar te zijn ($\alpha = .828$). De nieuwe variabele werd "Internalisering" genoemd (eigenvalue = 3.788; verklaarde variantie = 42.093%) en bestond uit items als "Wanneer ik tijdschriften lees, dan vergelijk ik mij met de modellen in deze tijdschriften", "Ik vind dat kleren mooier zijn bij slanke modellen" en "Ik wou dat ik ook zo slank was als de modellen in muziekvideo's".

Analysemethoden. In dit onderzoek werd voor het eerste deel van de resultaten (voorafgaande analyse) gebruik gemaakt van beschrijvende statistieken waaronder frequentietabellen, t-testen en correlaties. Voor het testen van de hypothesen werd vervolgens beroep gedaan op partiële correlaties, hiërarchische regressie- analyses en Sobel tests. BMI en leeftijd werden in alle analyses opgenomen als controlevariabelen. Om een zinvolle interpretatie te kunnen bekomen van het intercept bij de regressie-analyses werden BMI, leeftijd, alle televisiegenres, tijdschriftonderwerpen en mediators gecentreerd rond hun gemiddelde. Het intercept moet dan ook geïnterpreteerd worden als een voorspelde waarde van de afhankelijke variabele voor respondenten met een gemiddelde score op sociale vergelijking, internalisering, de genre- en onderwerpschalen en een gemiddelde leeftijd en BMI.

8. Resultaten

8.1. Voorafgaande analyse

De participanten keken gemiddeld 8.4086 uren per week naar televisie (SD = 6.87883). Meisjes die een televisie hadden op hun kamer (29.7%) keken significant vaker naar televisie (M = 11.0736, SD = 7.97926) dan meisjes die geen televisie hadden op hun kamer (M = 7.3505, SD = 6.12991), ($t(186.956) = -4.685$, $p < 0.001$). Hetzelfde bleek te gelden voor meisjes die geen broers en/of zussen hadden, ook zij brachten beduidend vaker tijd door voor de televisie (M = 10.3571, SD = 7.40131) dan meisjes met broers en/of zussen (M = 8.1348, SD = 6.77506), ($t(429) = -2.262$, $p < .05$). De meest bekeken programma's waren jeugdprogramma's (M = 3.1544, SD = 1.50447), muziekvideo's (M = 1.9882, SD = 1.31764) en animatieprogramma's (M = 1.4350, SD = .61773). De programma's die het minst werden bekeken waren sitcoms (M = 1.1933, SD = .52829) en tienerdrama's (M = 1.2058, SD = .50388). Meisjes die meer naar televisie keken, lasen beduidend vaker tijdschriften dan meisjes die minder naar televisie keken ($r = .341$, $p < .001$). Stripverhalen werden het vaakst gelezen (M = 3.41, SD = 1.909) en informatie over gezondheid en roddels stonden vervolgens respectievelijk op de 2de en 3de plaats (M = 2.40, SD = 1.707; M = 2.38, SD = 1.864). Over afslanktips (M = 1.37, SD = 1.049), fitness (M = 1.58, SD = 1.305) en sport (M = 2.04, SD = 1.523) werd het minst vaak gelezen in deze steekproef.

De respondenten bleken relatief tevreden te zijn over hun lichaam (*body dissatisfaction*, M = 1.9120, SD = .58819) en gaven eveneens aan weinig bezorgd te zijn over hoe anderen hun lichaam en uiterlijk percipieerden (*appearance anxiety*, M = 2.2194, SD = .69217). Meisjes met een hoger BMI rapporteerden echter wel een significant grotere *body dissatisfaction* en *appearance anxiety* dan meisjes met een lager BMI, dit ongeacht hun leeftijd ($r = .386$, $p < .001$; $r = .400$, $p < .001$). Ook de leeftijd van de respondenten bleek een rol te spelen, in die zin dat oudere meisjes een beduidend hogere *appearance anxiety* rapporteerden dan jongere meisjes, en dit terwijl

hun BMI constant werd gehouden ($r = .121$, $p < .05$). Beide afhankelijke variabelen bleken bovendien sterk samen te hangen ($r = .758$, $p < .001$). Wanneer de gemiddelden voor *body dissatisfaction* vervolgens vergeleken werden met de gemiddelden uit andere studies met oudere respondenten, bleken de verschillen significant te zijn. De respondenten uit dit onderzoek bleken significant meer tevreden te zijn over hun lichaam en uiterlijk dan de adolescente of volwassen vrouwen uit voorgaande onderzoeken (Knauss e.a. (2007), $M = 14.9$ jaar, $SD = .73$, $t(283) = -13.209$, $p < .001$; Tiggemann & Pickering (1996), $M = 15.5$ jaar, $SD = .56$, $t(283) = -20.039$, $p < .001$; van den Bergh e.a. (2007), $M = 19.37$ jaar, $SD = 1.68$, $t(283) = -27.592$, $p < .001$; Harrison & Cantor (1997), $M = 20$ jaar, $SD =$ onbekend, $t(283) = -12.808$, $p < .001$). Het vastgestelde gemiddelde voor *appearance anxiety* kon echter niet vergeleken worden met gemiddelden uit voorgaande studies, aangezien er nog geen correlatieel onderzoek werd uitgevoerd naar deze variabele, en het experimentele onderzoek geen uitspraken deed over het gemiddelde niveau van *appearance anxiety* binnen de bevroegde steekproeven.

Tot slot werd ook gekeken naar de centrale mediators, zijnde sociale vergelijking en internalisering. De meisjes in deze steekproef bleken hun lichaam en uiterlijk niet zo vaak te vergelijken met dat van anderen ($M = 2.2124$, $SD = .68444$). Oudere respondenten gaven echter wel aan vaker aan sociale vergelijking te doen dan jongere respondenten, en dit ongeacht hun BMI ($r = .246$, $p < .001$). Ook deden de bevroegde meisjes relatief weinig aan internalisering van media-idealen ($M = 2.0138$, $SD = .61356$). Meisjes met een hoger BMI deden echter wel beduidend vaker aan internalisering dan meisjes met een lager BMI ($r = .269$, $p < .001$). Ook deze twee mediators bleken bovendien sterk met elkaar samen te hangen ($r = .500$, $p < .001$). Wanneer de gemiddelden voor internalisering en sociale vergelijking vervolgens werden vergeleken met de gemiddelden uit andere onderzoeken bij oudere respondenten, bleken de verschillen opnieuw significant. Zo bleken de huidige respondenten beduidend minder vaak aan internalisering en sociale vergelijking te doen dan oudere meisjes uit voorgaande studies (sociale vergelijking, van den Bergh e.a. (2007), leeftijd = 17-18 en

20-21, $t(369) = -6.958$, $p < .001$; internalisering, Jones e.a. (2004), $M = 12.6, 13.6$ en 14.6 jaar, $SD =$ onbekend, $t(333) = -27.587$, $p < .001$; Knauss e.a. (2007), $M = 14.9$, $SD = .73$; $t(333) = -6.388$, $p < .001$).

8.2. Testen van de hypothesen

8.2.1. Totale mediablootstelling

Voor de toetsing van hypothese 1 en 2 werden er eerst partiële correlaties uitgerekend en vervolgens werd er beroep gedaan op hiërarchische regressie-analyses, waarvan de resultaten terug te vinden zijn in tabel 1 en 2. BMI en leeftijd werden in alle analyses opgenomen als controlevariabelen.

Hypothese 1: Meisjes die vaker kijken naar televisie zullen geen grotere *body dissatisfaction* en *appearance anxiety* rapporteren dan meisjes die minder vaak kijken naar televisie, dit ongeacht de BMI en de leeftijd van de respondenten (totale blootstelling).

De resultaten van deze hypothese bevinden zich in tabel 1. Meisjes die vaker naar televisie keken vertoonden geen grotere *appearance anxiety* dan meisjes die minder vaak naar televisie keken ($r = .079$, $p > 0.05$; $\beta = .072$, $p > 0.05$), hetgeen overeenkomt met de verwachtingen. Echter, wanneer gekeken werd naar de relatie tussen totale televisieblootstelling en *body dissatisfaction*, dan bleek deze wel significant te zijn, dit zelfs nadat er gecontroleerd werd voor de BMI en de leeftijd van de meisjes ($r = .221$, $p < .01$; $\beta = .204$, $p < .01$). Meisjes die vaker keken naar televisie, vertoonden een significant grotere *body dissatisfaction* dan meisjes die minder vaak keken naar televisie, een resultaat dat ingaat tegen de vooropgestelde verwachtingen. Hiërarchische regressie-analyse toonde daarenboven aan dat totale televisieblootstelling 4.1% van de variantie in *body dissatisfaction* verklaarde ($p < .01$), hetgeen samen met BMI en leeftijd zorgde voor een totaal verklaarde variantie van 20.8% ($p < .01$). Door deze onverwachte bevinding zal later in deze masterproef een extra mediatie-analyse worden uitgevoerd met totale televisieblootstelling als onafhankelijke variabele, sociale

Tabel 1: Hiërarchische regressie-analyses totale televisieblootstelling

	<i>Body Dissatisfaction</i>		<i>Appearance Anxiety</i>	
	B	β	B	β
Blok 1: Controlevariabelen				
BMI	.080	.352***	.097	.378***
Leeftijd	.113	.153*	.079	.094
R ²	.167***		.162***	
F Change	19.991***		21.819***	
Df	2/199		2/225	
Blok 2: Mediagebruik				
Televisieblootstelling	.020	.204**	.007	.072
R ² Change	.041**		.005	
F Change	10.130**		1.410	
Df	1/198		1/224	
Finale R ²	.208**		.168	
Finale F	17.316***		15.042***	
Opmerking: * p< 0.05; **p< 0.01; ***p<0.001 / BMI en leeftijd werden gecentreerd				

vergelijking en internalisering als mediatoren en *body dissatisfaction* als de afhankelijke variabele, zodat de onderliggende processen in deze relatie kunnen worden blootgelegd.

Hypothese 2: Meisjes die vaker tijdschriften lezen zullen geen grotere *body dissatisfaction* en *appearance anxiety* rapporteren dan meisjes die minder vaak tijdschriften lezen, dit ongeacht de BMI en de leeftijd van de respondenten (totale blootstelling).

In tegenstelling tot wat verwacht werd, bleek er – zoals duidelijk wordt in tabel 2 - wel een significant positieve relatie te bestaan tussen totaal tijdschriftgebruik en *body dissatisfaction* ($r = .193$, $p < .01$), en dit los van de BMI en de leeftijd van de respondenten. Meisjes die vaker tijdschriften lezen – ongeacht het thema – vertoonden een significant grotere *body dissatisfaction* dan meisjes die minder vaak tijdschriften lezen ($\beta = .175$, $p < .01$). Bovendien voorspelde tijdschriftgebruik 3.1% van de variantie in *body dissatisfaction* ($p < .01$). Ook de resultaten voor *appearance anxiety* gingen in tegen de vooropgestelde hypothese, want ook hier bleek er een significant hogere *appearance anxiety* gerapporteerd te worden door meisjes met een hoger tijdschriftgebruik, en dit opnieuw ongeacht de BMI of de leeftijd van de respondenten ($r = .180$, $p < .01$; $\beta = .164$, $p < .01$). Totaal tijdschriftgebruik stond in voor 2.7% van de verklaarde variantie in *appearance anxiety*, hetgeen samen met de controlevariabelen BMI ($\beta = .379$, $p < .001$) en leeftijd ($\beta = .101$, $p > .05$) neer kwam op 19.4% totaal verklaarde variantie. Door deze onverwachte bevindingen werd ook hier – net zoals bij hypothese 1 – beslist om bij de mediatie-analyses, die verderop in deze masterproef volgen, de relatie tussen totaal tijdschriftgebruik en *body dissatisfaction/appearance anxiety* te onderzoeken op mogelijke mediatie-effecten. Ondanks het feit dat ook hier geen hypothese voor werd opgesteld, blijft het belangrijk de onderliggende processen in deze relatie bloot te leggen, aangezien verdere analyse klaarheid kan bieden voor de gevonden resultaten. Alvorens echter in te gaan op de mogelijke mediatie-effecten, zullen eerst hypothesen 3 en 4 worden getest, dewelke handelen over specifieke mediablootstelling.

Tabel 2: Hiërarchische regressie-analyses totaal tijdschriftgebruik

	<i>Body Dissatisfaction</i>		<i>Appearance Anxiety</i>	
	B	β	B	β
Blok 1: Controlevariabelen				
BMI				
Leeftijd	.095	.400***	.097	.379***
R ²	.063	.087	.083	.101
F Change	.179***		.167***	
Df	25.540***		26.440***	
	2/234		2/264	
Blok 2: Mediagebruik				
Totaal tijdschriftgebruik				
R ² Change	.078	.175**	.084	.164***
F Change	.031**		.027**	
Df	9.021**		8.769**	
Finale R ²	1/233		1/263	
Finale F	.210**		.194**	
	20.617***		21.068***	
Opmerking: * p<0.05; **p<0.01; ***p<0.001 / BMI en leeftijd werden gecentreerd				

8.2.2. Specifieke mediablootstelling

Voor de toetsing van hypothesen 3 en 4 werd er opnieuw beroep gedaan op partiële correlaties en hiërarchische regressie-analyses. Er werd bewust voor gekozen aparte hiërarchische regressie-analyse uit te voeren per televisiegenre/tijdschriftonderwerp, opdat de volledige voorspellende waarde van 1 enkel genre/onderwerp kon worden nagegaan, zonder ondertussen te controleren op de voorspellende kracht van de andere genres/onderwerpen. In blok 1 werden de controlevariabelen BMI en leeftijd opgenomen, blok 2 werd gevormd door een genre/onderwerp en blok 3 bestond uit de bijpassende interactieterm. Zowel BMI, leeftijd, als alle genres/onderwerpen werden gecentreerd. De interactietermen werden opgebouwd door BMI te vermenigvuldigen met elk genre.

Hypothese 3: Meisjes die vaker naar specifieke televisie-genres kijken – waaronder komedie en muziekvideo's - zullen een grotere *body dissatisfaction* en *appearance anxiety* rapporteren dan meisjes die minder vaak kijken naar deze specifieke televisie-genres, dit ongeacht de BMI en de leeftijd van de meisjes.

De resultaten voor de derde hypothese bevinden zich in tabel 3. De genres muziektelevisie ($r = .150, p < 0.05$; $\beta = .140, p < .05$), soap opera ($r = .181, p < 0.01$; $\beta = .168, p < 0.01$), komedie ($r = .176, p < 0.01$; $\beta = .165, p < .01$) en misdaad ($r = .142, p < .05$; $\beta = .135, p < .05$) bleken significante voorspellers te zijn voor *body dissatisfaction* en dit terwijl gecontroleerd werd voor BMI en leeftijd. Meisjes die vaker keken naar deze genres vertoonden een significant grotere *body dissatisfaction* dan meisjes die minder vaak keken naar deze genres. Bovendien bleken komedie en soap opera de meeste variantie in *body dissatisfaction* te verklaren, respectievelijk 2.6 en 2.7% ($p < .01$). De genres die niet significant bleken samen te hangen met *body dissatisfaction* waren tienerdrama ($r = .058, p > .05$; $\beta = .054, p > .05$), animatie ($r = .085, p > .05$; $\beta = .078, p > .05$) en jeugdseries ($r = .073, p > .05$; $\beta = .067, p > .05$). Ook bleek er geen enkel interactie-effect op te treden. Deze bevindingen bieden reeds deels een bevestiging voor de vooropgestelde hypothese, al zijn de resultaten

Tabel 3: Partiele correlaties, Bèta's en verklaarde varianties voor de televisiegenres

	<i>Body Dissatisfaction</i>			<i>Appearance Anxiety</i>		
	<i>r</i>	β	<i>R² Change</i>	<i>r</i>	β	<i>R² Change</i>
Televisiegenres						
Muziektelevisie	.150*	.140*	.019*	.030	.028	.001
Soap opera	.181**	.168**	.027**	.076	.070	.005
Komedie	.176**	.165**	.026**	.122	.087	.007
Tienerdrama	.058	.054	.003	.097	.092	.008
Misdaad	.142*	.135*	.017*	.135*	.128*	.016*
Animatie	.085	.078	.006	.023	.021	.000
Jeugdseries	.073	.067	.004	-.007	-.007	.000
Opmerking: * $p < 0.05$; ** $p < 0.01$; *** $p < 0.001$ / controlevariabelen: BMI & Leef tijd / Alle variabelen werden gecentreerd						

voor het genre misdaad wel een verrassend gegeven in deze context. Misdad bleek bovendien niet alleen een significante voorspeller te zijn voor *body dissatisfaction*, maar ook voor *appearance anxiety* ($r = .135$, $p < 0.05$; $\beta = .128$, $p < .05$). Zo hadden meisjes die vaker keken naar series over misdaad een beduidend hogere *appearance anxiety* dan meisjes die minder vaak keken naar dit genre (R^2 Change = $.016$, $p < .05$). Misdad bleek bovendien ook de enige voorspeller te zijn voor *appearance anxiety*, aangezien alle andere genres en interactietermen geen significantie bereikten.

Hypothese 4: Meisjes die vaker lezen over lichaamsgerelateerde onderwerpen in magazines – waaronder mode, schoonheid, afslanken, sporten en gezondheid – zullen een grotere *body dissatisfaction* en *appearance anxiety* rapporteren dan meisjes die minder vaak lezen over zulke specifieke onderwerpen, dit ongeacht de BMI en de leeftijd van de meisjes.

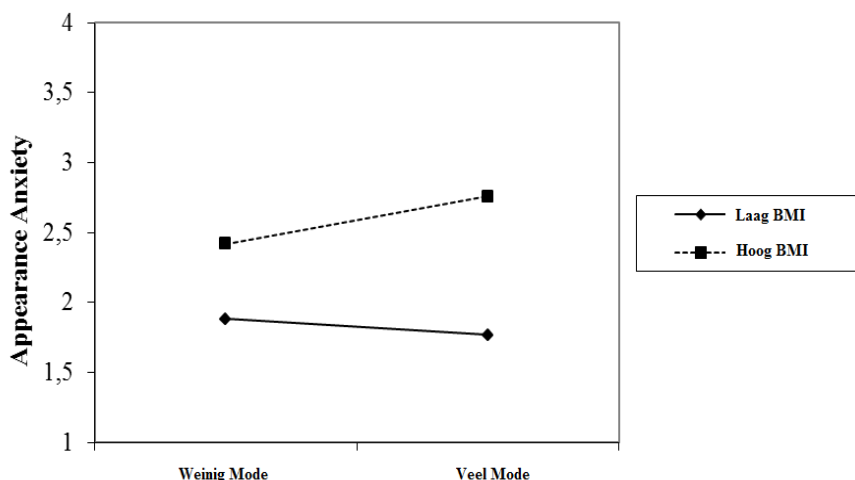
Body dissatisfaction bleek significant samen te hangen met de tijdschriftonderwerpen mode ($r = .177$, $p < .01$; $\beta = .163$, $p < .01$), afslanken ($r = .188$, $p < .01$; $\beta = .172$, $p < .01$), schoonheid ($r = .149$, $p < .05$; $\beta = .137$, $p < .05$), gezondheid ($r = .147$, $p < .05$; $\beta = .133$, $p < .05$), roddels ($r = .145$, $p < .05$; $\beta = .133$, $p < .05$) en koken ($r = .198$, $p < .01$; $\beta = .182$, $p < .01$), en dit ongeacht de BMI en de leeftijd van de respondenten (tabel 4). Meisjes die vaker over deze onderwerpen lazen vertoonden een beduidend hogere *body dissatisfaction* dan meisjes die minder vaak over deze onderwerpen lazen. Bovendien bleken de onderwerpen afslanken en koken de grootste variantie in *body dissatisfaction* te verklaren, respectievelijk 2.9 en 3.3% ($p < .01$). Over het algemeen zijn dit bevindingen die deels in lijn liggen met de vooropgestelde hypothese, al zijn de resultaten voor roddels wel onverwacht. Ook voor *appearance anxiety* werden tal van positieve relaties vastgesteld. Meisjes die vaker lazen over afslanken ($r = .157$, $p < .01$; $\beta = .144$, $p < .01$), schoonheid ($r = .121$, $p < .05$; $\beta = .111$, $p < .05$), gezondheid ($r = .147$, $p < .05$; $\beta = .135$, $p < .05$), fitnessinformatie ($r = .128$, $p < .05$; $\beta = .118$, $p < .05$), roddels ($r = .127$, $p < .05$; $\beta = .118$, $p < .05$), hobby's ($r = .131$, $p < .05$; $\beta = .119$, $p < .05$) en koken ($r = .159$, $p < .01$; $\beta =$

Tabel 4: Partiele correlaties, Bèta's en verklaarde varianties voor de tijdschriftonderwerpen

	<i>Body Dissatisfaction</i>			<i>Appearance Anxiety</i>		
	<i>r</i>	β	<i>R² Change</i>	<i>r</i>	β	<i>R² Change</i>
Televisiegenres						
Mode	.177**	.163**	.026**	.062	.057	.003
Afslanken	.188**	.172**	.029**	.157**	.144**	.020**
Sport	-.022	-.020	.000	.036	.033	.001
Schoonheid	.149*	.137*	.018*	.121*	.111*	.012*
Gezondheid	.147*	.133*	.018*	.147*	.135*	.018*
Fitnessinformatie	.099	.090	.008	.128*	.118*	.014*
Roddels	.145*	.133*	.017*	.127*	.118*	.013*
Hobby's	.109	.099	.010	.131*	.119*	.014*
Koken	.198**	.182**	.033**	.159**	.147**	.021**
Stripverhalen	.121	.110	.012	.039	.036	.001
Opmerking: * p< 0.05; **p< 0.01; ***p<0.001 / controlevariabelen: BMI & Leef tijd / Alle variabelen werden gecentreerd						

.147, $p < .01$) vertoonden een significant hogere *appearance anxiety* dan meisjes die minder vaak over deze onderwerpen lazen, en dit ook ongeacht de BMI en de leeftijd van de respondenten. De sterkste voorspellers voor *appearance anxiety* bleken bovendien de onderwerpen afslanken en koken te zijn (respectievelijk 2.0 en 2.1% verklaarde variantie, $p < .01$). Ook deze bevindingen liggen deels in lijn met de verwachtingen.

Bovendien werd er bij *appearance anxiety* ook een interactie-effect vastgesteld tussen het onderwerp mode en BMI ($\beta = .113$, $p < .05$; zie figuur 2). Meisjes met een hoog BMI bleken een significant grotere *appearance anxiety* te vertonen dan meisjes met een laag BMI, dit ongeacht hun leesgedrag. Bovendien nam de bezorgdheid om het lichaam en uiterlijk bij deze groep sterk toe van zodra ze meer over mode lazen, een relatie die niet aanwezig bleek te zijn bij de meisjes met een laag BMI.

Figuur 2: Interactie-effect BMI en Mode

8.2.3. Mediatie-analyses

Het socioculturele model stelt dat de relatie tussen mediablootstelling en *body dissatisfaction/appearance anxiety* gemedieerd wordt door sociale vergelijking en internalisering. Om deze voorspelling te kunnen toetsen werd in deze masterproef gebruik gemaakt van de 3 basiscondities voor mediatie van Baron en Kenny (1986): in eerste instantie moet de onafhankelijke variabele (televisie/tijdschriften) significant gerelateerd zijn aan de afhankelijke variabele (*body dissatisfaction/appearance anxiety*), ten tweede moet de onafhankelijke variabele significant gerelateerd zijn aan de potentieel mediërende variabele (internalisering/sociale vergelijking) en tot slot moet de potentieel mediërende variabele significant gerelateerd zijn aan de afhankelijke variabele. Eens deze condities getest zijn, kan gestart worden met mediatie-analyses. Deze werden in deze masterproef steeds stap voor stap uitgewerkt, door eerst hiërarchische regressie-analyse uit te voeren (met controlevariabelen) en vervolgens gebruik te maken van Sobel tests om te zien of er inderdaad gesproken kon worden over mediatie-effecten.

Televisie

Alvorens hypothese 5 te toetsen, werd eerst gekeken of de relatie tussen totale televisieblootstelling en *body dissatisfaction* gemedieerd werd door internalisering en sociale vergelijking. Ondanks het feit dat hier geen hypothese voor werd opgesteld, is het wel interessant om deze relatie te onderzoeken, aangezien er – tegen de verwachtingen in (hypothese 1) - toch een significant verband bleek te bestaan tussen totale televisieblootstelling en *body dissatisfaction* ($r = .286$, $p < .001$), waardoor aan conditie 1 van Baron en Kenny reeds werd voldaan. Na verdere analyse bleek ook voldaan te worden aan condities 2 en 3. Zo hing totale televisieblootstelling inderdaad significant samen met de mediatoren internalisering ($r = .237$; $p < .001$) en sociale vergelijking ($r = .178$, $p < .01$), dewelke op hun beurt significant correleerden met *body dissatisfaction* ($r = .573$, $p < .001$; $r = .425$, $p < .001$). Deze eerste resultaten tonen dan ook aan dat internalisering en sociale vergelijking kunnen getest worden op hun

potentieel mediërende invloed in de relatie tussen totale televisieblootstelling en *body dissatisfaction*. De relatie tussen totale televisieblootstelling en *appearance anxiety* werd niet getest op mediatie-effecten, aangezien er geen relatie werd vastgesteld tussen beide variabelen (conditie 1).

In deze masterproef werd er voor gekozen de twee mediatoren apart op te nemen in aparte regressie-analyses. Zo werd blok 1 gevormd door de controlevariabelen BMI en leeftijd, blok 2 door de mediator internalisering/sociale vergelijking en blok 3 door totale televisieblootstelling (tabel 5).

De hiërarchische regressie-analyse met internalisering toonde aan dat de initiële relatie tussen totale televisieblootstelling en *body dissatisfaction* ($\beta = .215$, $p < .005$) significantie verloor ($\beta = .098$, $p > .05$) van zodra internalisering werd opgenomen in de vergelijking ($\beta = .508$; $p < .001$). De Sobel test gaf bovendien aan dat deze reductie statistisch significant was ($z = 3.72026$; $p < .001$), hetgeen er op duidt dat de relatie tussen totale televisieblootstelling en *body dissatisfaction* volledig werd gemedieerd door internalisering. Internalisering stond bovendien in voor 26,1% van de verklaarde variantie in *body dissatisfaction* ($p < .001$).

Wanneer vervolgens sociale vergelijking werd opgenomen als mediator in de regressie-analyse ($\beta = .372$, $p < .001$), bleek ook hier de relatie tussen totale televisieblootstelling en *body dissatisfaction* ($\beta = .215$, $p < .005$) kleiner te worden, al bleef ze deze keer wel significant ($\beta = .185$, $p < .01$). Deze resultaten zouden kunnen wijzen op partiële mediatie, en dit via sociale vergelijking. Om dit te testen werd opnieuw een Sobel test uitgevoerd. De resultaten van deze test toonden inderdaad aan dat het mediatie-effect via sociale vergelijking significant was ($z = 2.80947$, $p < .01$), hetgeen dus aantoont dat er zowel een directe als indirecte relatie bestaat tussen totale televisieblootstelling en *body dissatisfaction*. Het gehele model – BMI, sociale vergelijking en totale televisieblootstelling – bleek bovendien 31.6% van de variantie te verklaren in *body dissatisfaction*.

Tabel 5: Mediatie-analyse totale televisieblootstelling

	<i>Body dissatisfaction</i>
β televisieblootstelling zonder mediator	.215*
β Internalisering	.534***
β genre met In	.098
Sobel test	3.72026***
β Sociale vergelijking	.366***
β genre met SV	.185**
Sobel test	2.80947**
Opmerking: * $p < 0.05$; ** $p < 0.01$; *** $p < 0.001$ / Controlevariabelen: BMI en Leeftijd / De controlevariabelen en mediators werden gecentreerd	

Deze eerste resultaten van de mediatie-analyses tonen aan dat totale televisieblootstelling zowel een rechtstreeks als een onrechtstreeks verband heeft met *body dissatisfaction*. Zo wordt de relatie volledig gemedieerd door internalisering en gedeeltelijk door sociale vergelijking. Er zijn hier dus zowel totale als partiële mediatie-effecten aanwezig. Om echter meer inzicht te kunnen krijgen in deze mediatie-effecten is het ook noodzakelijk te kijken naar de verschillende genres apart, opdat duidelijk kan worden welke genres nu net een rechtstreekse/onrechtstreekse invloed uitoefenen op de afhankelijke variabelen.

Hypothese 5: Het effect van de specifieke televisiegenres op *body dissatisfaction* en *appearance anxiety* zal gemedieerd worden door internalisering van het slanke schoonheidsideaal en sociale vergelijking, dit terwijl gecontroleerd wordt voor de BMI en de leeftijd van de meisjes.

Tabel 6 – Correlaties tussen de televisiegenres en mediatoren

Televisiegenres	Internalisering	Sociale Vergelijking
Muziektelevisie	.285***	.199***
Soap opera	.201***	.161**
Komedie	.292***	.112*
Misdaad	.317***	.155**
Opmerking: * $p < 0.05$; ** $p < 0.01$; *** $p < 0.001$		

Uit de resultaten van hypothese 3 werd reeds duidelijk dat muziektelevisie ($r = .150$, $p < 0.05$; $\beta = .140$, $p < .05$), soap opera ($r = .181$, $p < 0.01$; $\beta = .168$, $p < 0.01$), komedie ($r = .176$, $p < 0.01$; $\beta = .165$, $p < .01$) en misdaad ($r = .142$, $p < .05$; $\beta = .135$, $p < .05$) significante voorspellers waren voor *body dissatisfaction*. *Appearance anxiety* bleek daarentegen enkel samen te hangen met misdaad ($r = .135$, $p < 0.05$; $\beta = .128$, $p < .05$). Dit zijn dan ook de enige genres die voldoen aan conditie 1 van Baron en Kenny, waardoor ook enkel zij getest zullen worden op eventuele mediatie-effecten. Alvorens deze toetsing echter gedaan mag worden, moet eerst nagegaan worden of deze genres ook significant samenhangen met de 2 vooropgestelde mediatoren (conditie 2). De resultaten hiervan bevinden zich in tabel 6. Zowel muziektelevisie, soap opera, komedie als misdaad bleken significant te correleren met internalisering en sociale vergelijking, waardoor de data ook voldoen aan conditie 2. Conditie 3 werd bovendien reeds bevestigd voor *body dissatisfaction* in voorgaande paragraaf (internalisering $r = .573$, $p < .001$; sociale vergelijking $r = .425$, $p < .001$), waardoor enkel nog nagegaan moest worden of ook *appearance anxiety* significant correleerde met de 2 mediatoren. Zoals verwacht werd bleek zowel internalisering ($r = .522$, $p < .001$) als sociale vergelijking ($r = .410$, $p < .001$) significant samen te hangen met *appearance anxiety*, waardoor de relatie tussen de genres en *body dissatisfaction*

/appearance anxiety inderdaad getest mocht worden op eventuele media-effecten.

Bij de uitvoering van de mediatie-analyses werd er opnieuw voor gekozen de 2 mediatoren apart te onderzoeken. Zo werd elk hiërarchisch regressiemodel opgebouwd als volgt: blok 1 werd steeds gevormd door de controlevariabelen BMI en leeftijd, blok 2 door een mediator (internalisering of sociale vergelijking) en blok 3 door 1 van de 4 genres (muziektelevisie, soap opera, komedie of misdaad). Eerst werden er analyses uitgevoerd voor *body dissatisfaction*, vervolgens voor *appearance anxiety* (hetgeen enkel onderzocht werd in relatie met misdaad). De resultaten van deze analyses zijn terug te vinden in tabel 7.

De hiërarchische regressie-analyses met *body dissatisfaction* en internalisering toonden in eerste instantie aan dat de initiële relatie tussen muziektelevisie en *body dissatisfaction* ($\beta = .140$, $p < .05$) significantie verloor ($\beta = .058$, $p > .05$) van zodra internalisering werd opgenomen in de vergelijking ($\beta = .533$, $p < .001$). De Sobel test gaf bovendien aan dat deze reductie statistisch significant was ($z = 4.62939$, $p < .001$), hetgeen er op duidt dat de relatie tussen muziektelevisie en *body dissatisfaction* volledig werd gemedieerd door internalisering. Hetzelfde bleek te gelden voor soap opera, ook hier verloor de initiële relatie ($\beta = .168$, $p < 0.01$) volledig aan significantie ($\beta = .053$, $p > .05$) na toevoeging van de mediator internalisering ($\beta = .536$, $p < .001$). De Sobel test bleek bovendien ook hier aan te tonen dat dit kwam doordat de relatie volledig gemedieerd werd door internalisering ($z = 3.42384$, $p < .001$). Tot slot werden nog de relaties onderzocht met komedie en misdaad. Dezelfde trend bleek echter ook hier aanwezig te zijn. Na invoering van internalisering ($\beta = .521$, $p < .001$; $\beta = .554$, $p < .001$) verdween de significante relatie met *body dissatisfaction* volledig ($\beta = .070$, $p > .05$; $\beta = -.016$, $p > .05$), en deze reductie bleek opnieuw statistisch significant (komedie $z = 4.71084$, $p < .001$; misdaad $z = 5.05284$, $p < .001$).

Tabel 7: Mediatie-analyse specifieke genres

	<i>Body Dissatisfaction</i>			<i>Appearance Anxiety</i>
	Muziektelevisie	Soap opera	Komedie	Misdaad
β genre zonder mediator	.140*	.168**	.165**	.128*
β Internalisering	.533***	.536***	.521***	.538***
β genre met In	.058	.053	.070	-.028
Sobel test	4.62939***	3.42384***	4.71084***	.49364***
β Sociale vergelijking	.318***	.312***	.324***	.359***
β genre met SV	.041	.091	.196**	.066
Sobel test	3.34434***	2.78679**	1.81627	2.68226***
Opmerking: * $p < 0.05$; ** $p < 0.01$; *** $p < 0.001$ / Controlevariabelen: BMI en Leeftijd / De controlevariabelen, mediatoeren en genres werden gecentreerd				

Vervolgens werden hiërarchische regressie-analyses uitgevoerd met de mediator sociale vergelijking. Zoals uit tabel 7 blijkt, verloopt voor 3 genres de relatie indirect via sociale vergelijking. De initiële relaties die vastgesteld werden voor muziektelevisie ($\beta = .140$, $p > .05$), soap opera ($\beta = .168$, $p < .01$) en misdaad ($\beta = .135$, $p < .05$) worden kleiner en verliezen hun significantie ($\beta = .041$, $\beta = .091$, $\beta = .110$; $p > .05$) wanneer sociale vergelijking wordt opgenomen in de regressie-analyse ($\beta = .318$, $p < .001$; $\beta = .312$, $p < .001$; $\beta = .317$, $p < .001$). Sobel tests geven bovendien aan dat de reducties statistisch significant zijn voor de 3 genres en dat er dus inderdaad mediatie optreedt (muziektelevisie $z = 3.34434$, $p < .001$; soap opera $z = 2.78679$, $p < .01$; misdaad $z = 2.68744$, $p < .01$). Komedie, daarentegen, blijkt als enige genre een volledig directe relatie te vertonen met *body dissatisfaction*. Na toevoeging van sociale vergelijking blijft de relatie namelijk significant ($\beta = .196$, $p < .01$). De Sobel test geeft bovendien aan dat er geen mediatie plaatsvindt via sociale vergelijking ($z = 1.81627$, $p > .05$), hetgeen duidelijk toont dat er louter een directe invloed is van het kijken naar komedie op lichaamsontevredenheid bij de bevraagde meisjes.

Deze resultaten komen sterk overeen met de bevindingen voor totale televisieblootstelling en *body dissatisfaction*, hetgeen nogmaals bevestiging geeft voor de reeds gevonden relaties. Wanneer gekeken wordt naar internalisering, wordt duidelijk dat geen enkel genre een directe relatie vertoont met *body dissatisfaction*. Allen hebben ze een onrechtstreeks verband met de afhankelijke variabele en dit via internalisering. Meisjes die dus meer naar muziektelevisie, soap opera, komedie en misdaad kijken zullen de beelden die ze zien sterker internaliseren en zullen om deze reden een grotere *body dissatisfaction* ontwikkelen. Hetzelfde blijkt te gelden voor sociale vergelijking en de genres muziektelevisie, soap opera en misdaad. Ook zij hebben louter een indirecte relatie met *body dissatisfaction* en dit via een sociaal vergelijkingsproces. Komedie daarentegen blijft een significante invloed uitoefenen op *body dissatisfaction* en dit zonder de mediërende invloed van sociale vergelijking, hetgeen impliceert dat komedie een directe relatie vertoont met *body dissatisfaction*.

Tenslotte werd ook de relatie tussen *appearance anxiety* en misdaad getest op mogelijke mediatie-effecten, aangezien dit het enige genre was dat voldeed aan de 3 condities van Baron en Kenny (tabel 7). Zoals blijkt uit de resultaten, wordt de relatie die voorheen werd vastgesteld tussen misdaad en *appearance anxiety* ($\beta = .128, p < .05$) volledig geëlimineerd ($\beta = -.028, p > .05$) van zodra internalisering wordt opgenomen in de vergelijking ($\beta = .538, p < .001$). De Sobel test geeft bovendien aan dat deze reductie statistisch significant is ($z = 4.49364, p < .001$), hetgeen impliceert dat de relatie tussen misdaad en *appearance anxiety* volledig verloopt via internalisering van de media-idealen. Hetzelfde blijkt te gelden voor sociale vergelijking, ook de opname van deze mediator ($\beta = .359, p < .001$) zorgt ervoor dat de initiële relatie tussen misdaad en *appearance anxiety* ($\beta = .128, p < .05$) gereduceerd wordt en significantie verliest ($\beta = .066, p > .05$). De Sobel test geeft ook hier aan dat er sprake is van een totaal mediatie-effect via sociale vergelijking ($z = 2.68226, p < .01$). Meisjes die dus vaker naar misdaad kijken ontwikkelen een grotere *appearance anxiety* via de processen van internalisering en sociale vergelijking.

Voorgaande resultaten bieden sterke bevestiging voor hypothese 5. Het effect van de specifieke televisiegenres op *body dissatisfaction* en *appearance anxiety* wordt inderdaad gemedieerd door internalisering van het slanke schoonheidsideaal en sociale vergelijking. Er is maar 1 enkel genre, waarbij de relatie niet gemedieerd wordt door sociale vergelijking, namelijk komedie. Echter, ondanks deze vaststelling zien we ook bij dit genre een sterk mediërende invloed optreden van internalisering.

Tijdschriften

Ook het tijdschriftgebruik van de meisjes werd onderworpen aan een mediatie-analyse. Alvorens echter de relatie tussen de specifieke tijdschriftonderwerpen en *body dissatisfaction/appearance anxiety* te onderzoeken op mogelijke mediatie-effecten, werd er eerst dieper ingegaan op de onverwachte resultaten omtrent totaal tijdschriftgebruik. Zo werd er bij de toetsing van hypothese 2

vastgesteld dat er wel degelijk een verband bleek te bestaan tussen het totale tijdschriftgebruik van de meisjes en hun eigen lichaamsbeeld. Hierdoor leek het dan ook interessant om eerst dieper in te gaan op het onderliggende proces binnen deze relatie, alvorens de relatie tussen de specifieke tijdschriftonderwerpen en de afhankelijke variabelen te onderzoeken.

Aangezien er reeds een verband werd vastgesteld tussen totaal tijdschriftgebruik en *body dissatisfaction/appearance anxiety*, werd reeds voldaan aan conditie 1 van Baron en Kenny (*body dissatisfaction* $r = .193$, $p < .01$; *appearance anxiety* $r = .180$, $p < .01$). Conditie 3 werd bovendien ook reeds bevestigd in voorgaande analyses. Hierdoor moest enkel nog nagegaan worden of er ook een relatie bestond tussen totaal tijdschriftgebruik en de mediators, en deze bleek inderdaad aanwezig te zijn (internalisering $r = .392$, $p < .001$; sociale vergelijking $r = .302$, $p < .001$), waardoor de relatie tussen totaal tijdschriftgebruik en *body dissatisfaction/appearance anxiety* getest mocht worden op eventuele mediatie-effecten.

Net zoals bij het voorgaand mediatie-onderzoek in deze masterproef werd er voor gekozen de mediators apart op te nemen in de regressie-analyses. Blok 1 werd gevormd door de gecentreerde controlevariabelen BMI en leeftijd, blok 2 door 1 gecentreerde mediator en blok 3 door de onafhankelijke variabele tijdschriftgebruik. De resultaten van de hiërarchische regressie-analyses zijn terug te vinden in tabel 8.

De resultaten tonen aan dat de initiële relatie tussen totaal tijdschriftgebruik en *body dissatisfaction* ($\beta = .175$, $p < .01$) gereduceerd wordt en significantie verliest van zodra internalisering ($\beta = .524$, $p < .001$) of sociale vergelijking ($\beta = .377$, $p < .001$) wordt toegevoegd aan de relatie ($\beta = .070$, $p > .05$; $\beta = .101$, $p > .05$). Bij de uitvoering van de Sobel tests wordt bovendien duidelijk dat de reductie voor beide relaties significant is (internalisering $z = 5.60380$, $p < .001$; sociale vergelijking $z = 4.36406$, $p < .001$), hetgeen betekent dat totaal tijdschriftgebruik enkel een indirecte relatie heeft met *body dissatisfaction* en dit via internalisering en sociale

vergelijking. Deze resultaten tonen dus aan dat meisjes die vaker tijdschriften lezen via processen van internalisering en sociale vergelijking een grotere *body dissatisfaction* ontwikkelen. Bovendien blijkt van de 2 mediators internalisering de grootste voorspeller te zijn van *body dissatisfaction* (24.7% verklaarde variantie tegenover 13.1%).

Tabel 8: Mediatie-analyse totaal tijdschriftgebruik

	<i>Body dissatisfaction</i>	<i>Appearance Anxiety</i>
β genre zonder mediator	.175	.164
β Internalisering	.524***	.462***
β genre met In	.070	.045
Sobel test	5.60380***	5.51190***
β Sociale vergelijking	.377***	.377***
β genre met SV	.101	.086
Sobel test	4.36406***	4.37309***
Opmerking: * $p < 0.05$; ** $p < 0.01$; *** $p < 0.001$ / Controlevariabelen: BMI en Leeftijd / De controlevariabelen en mediators werden gecentreerd		

Ook de relatie tussen totaal tijdschriftgebruik en *appearance anxiety* werd getest op eventuele mediatie-effecten. Hier bleken net dezelfde bevindingen naar voor te komen als bij *body dissatisfaction*. Zo verloor de relatie tussen totaal tijdschriftgebruik en *appearance anxiety* ($\beta = .164$, $p < .01$) onmiddellijk aan significantie (internalisering $\beta = .045$, $p > .05$; sociale vergelijking $\beta = .086$, $p > .05$) van zodra de mediators werden opgenomen in de vergelijking (internalisering $\beta = .462$, $p < .001$; sociale vergelijking $\beta = .377$, $p < .001$). Sobel tests gaven bovendien aan dat de reducties significant

waren (internalisering $z = 5.51190$, $p < .001$; sociale vergelijking $z = 4.37309$, $p < .001$), en ook hier bleek internalisering de meeste variantie te verklaren (19.4% tegenover 13.6%).

Totaal tijdschriftgebruik blijkt dus enkel een indirecte relatie te vertonen met *body dissatisfaction* en *appearance anxiety* en dit via sociale vergelijking en internalisering. Om deze relatie echter nog beter te kunnen begrijpen zal in de volgende paragrafen de relatie tussen de specifieke tijdschriftonderwerpen en de afhankelijke variabelen meer diepgaand onderzocht worden.

Hypothese 6: Het effect van de specifieke tijdschriftonderwerpen op *body dissatisfaction* en *appearance anxiety* zal gemedieerd worden door internalisering van het slanke schoonheidsideaal en sociale vergelijking, dit terwijl gecontroleerd wordt voor de BMI en de leeftijd van de meisjes.

Tabel 9: Correlaties tijdschriftonderwerpen en mediators

	Internalisering	Sociale Vergelijking
Televisiegenres		
Mode	.328***	.192***
Afslanken	.428***	.245***
Schoonheid	.396***	.259***
Gezondheid	.296***	.182***
Fitnessinformatie	.273***	.148**
Roddels	.278***	.303***
Hobby's	.286***	.197***
Koken	.231***	.109*
Opmerking: * $p < 0.05$; ** $p < 0.01$; *** $p < 0.001$		

Alvorens hypothese 6 te toetsen werd eerst onderzocht welke tijdschriftonderwerpen voldeden aan de 3 condities van Baron en Kenny. In totaal bleken er 6 tijdschriftonderwerpen van de 10

significant samen te hangen met *body dissatisfaction*, namelijk mode ($r = .177, p < .01$), afslanken ($r = .188, p < .01$), schoonheid ($r = .149, p < .05$), gezondheid ($r = .147, p < .05$), roddels ($r = .145, p < .05$) en koken ($r = .198, p < .01$). *Appearance anxiety* bleek daarentegen significant te correleren met 7 onderwerpen, zijnde afslanken ($r = .157, p < .01$), schoonheid ($r = .121, p < .05$), gezondheid ($r = .147, p < .05$), fitnessinformatie ($r = .128, p < .05$), roddels ($r = .127, p < .05$), hobby's ($r = .131, p < .05$) en koken ($r = .159, p < .01$). Aangezien dit dus de enige onderwerpen waren die voldeden aan conditie 1, werden ook enkel zij getest op conditie 2. Uit de resultaten in tabel 9 wordt onmiddellijk duidelijk dat ook deze conditie werd volbracht, alle 8 genres blijken significant te correleren met internalisering en sociale vergelijking, zonder enige uitzondering. Deze resultaten gecombineerd met voorgaande bevindingen geven dus duidelijk aan dat er bij alle onderwerpen getest mag worden op eventuele mediatie-effecten, aangezien ook conditie 3 reeds in voorgaande paragrafen werd bevestigd.

De resultaten van de regressie-analyses met *body dissatisfaction* staan in tabel 10. Alle initiële relaties tussen de tijdschriftonderwerpen en *body dissatisfaction* worden gereduceerd en verliezen hun significantie (Mode $\beta = .033$, afslanken $\beta = .115$, schoonheid $\beta = .017$, gezondheid $\beta = .027$, roddels $\beta = .076$ en koken $\beta = .111$; $p > .05$) van zodra internalisering wordt opgenomen in de vergelijking (Mode $\beta = .538$, afslanken $\beta = .520$, schoonheid $\beta = .540$, gezondheid $\beta = .540$, roddels $\beta = .529$ en koken $\beta = .538$; $p < .001$). De verschillende Sobel tests per onderwerp geven bovendien aan dat al deze reducties statistisch significant zijn (mode $z = 5.34566, p < .011$; afslanken $z = 5.96271, p < .001$; schoonheid $z = 5.90872, p < .001$; gezondheid $z = 4.74011, p < .001$; roddels $z = 4.62138, p < .001$; koken $z = 3.82269, p < .001$), hetgeen aantoont dat er geen enkel tijdschriftonderwerp is dat een directe relatie vertoont met *body dissatisfaction*. Alle relaties blijken eerder indirect te verlopen via internalisering van de media-idealen, hetgeen al deels een bevestiging biedt voor hypothese 6.

Tabel 10: Mediatie-analyse tijdschriftonderwerpen en *body dissatisfaction* (Controle: BMI & Leeftijd)

Mode	<i>Body Dissatisfaction</i>				
	Afslanken	Schoonheid	Gezondheid	Roddels	Koken
β genre zonder mediator	.163**	.172**	.137*	.133*	.182**
β Internalisering	.538***	.520***	.540***	.540***	.538***
β genre met In	.033	.115	.017	.027	.111
Sobel test	5.34566***	5.96271***	5.90872***	4.74011***	3.82269***
β Sociale vergelijking	.362***	.357***	.364***	.361***	.362***
β genre met SV	.099	.096	.038	.094	.167**
Sobel test	3.23674**	3.95424***	4.09555***	3.16567**	2.0020*
Opmerking: * $p < 0.05$; ** $p < 0.01$; *** $p < 0.001$ / De controlevariabelen, mediators en onderwerpen werden gecentreerd					

Ook sociale vergelijking werd getest als mogelijke mediator. Echter, hier bleken maar 5 van de 6 tijdschriftonderwerpen een volledig indirecte relatie te vertonen met *body dissatisfaction*, namelijk mode ($\beta = .099$, $p > .05$), afslanken ($\beta = .096$, $p > .05$), schoonheid ($\beta = .038$, $p > .05$), gezondheid ($\beta = .094$, $p > .05$) en roddels ($\beta = .057$, $p > .05$). Zo werden de initiële relaties tussen deze onderwerpen en de afhankelijke variabele significant kleiner (Mode $z = 3.23674$, $p < .01$; afslanken $z = 3.95424$, $p < .001$; schoonheid $z = 4.09555$, $p < .001$; gezondheid $z = 3.16567$, $p < .01$ en roddels $z = 4.48256$, $p < .001$) na opname van sociale vergelijking. Koken daarentegen bleek als enige onderwerp ook een directe relatie te vertonen met *body dissatisfaction*. Zo werd de relatie inderdaad kleiner ($\beta = .167$, $p < .01$) van zodra sociale vergelijking ($\beta = .362$, $p < .001$) werd opgenomen, maar ze bleef wel significant. De Sobel test gaf bovendien aan dat de reductie die plaatsvond in de initiële relatie statistisch significant was, er vond dus partiële mediatie plaats en dit via de mediator sociale vergelijking ($z = 2.0020$, $p < .05$).

Vervolgens werden alle relaties met *appearance anxiety* onderzocht. De resultaten hiervan zijn terug te vinden in tabel 11. Net zoals bij *body dissatisfaction* bleken alle initieel significante relaties met *appearance anxiety* significantie te verliezen van zodra internalisering werd opgenomen in de relatie (afslanken $\beta = .060$, schoonheid $\beta = -.010$, gezondheid $\beta = .043$, fitnessinformatie $\beta = .039$, roddels $\beta = .047$, hobby's $\beta = .028$ en koken $\beta = .069$; $p > .05$), hetgeen al een indicatie geeft van de mogelijk mediërende invloed van deze variabele. Via Sobel tests werd nagegaan of hier ook echt sprake was van mediatie, en dit werd inderdaad bevestigd, aangezien alle Sobel tests significant bleken te zijn (Afslanken $z = 5.90035$, schoonheid $z = 5.79581$, gezondheid $z = 4.72532$, fitnessinformatie $z = 4.48883$, roddels $z = 4.61367$, hobby's $z = 4.67131$ en koken $z = 3.82627$; $p < .001$). Alle tijdschriftonderwerpen onderhielden dus een volledig indirecte relatie met *appearance anxiety* – net zoals met *body dissatisfaction* – en dit via de mediator internalisering.

Ook voor sociale vergelijking kwam een gelijkaardig patroon naar voor. Bijna alle relaties tussen de tijdschriftonderwerpen en de genres

Tabel 11: Mediatie-analyse tijdschriftonderwerpen en *Appearance Anxiety* (Controle: BMI & Leeftijd)

<i>Appearance Anxiety</i>						
	Afslanken	Schoonheid	Gezondheid	Fitnessinfo	Roddels	Hobby's
Koken						
β genre zonder mediator	.144**	.111*	.135*	.118*	.118*	.119*
						.147**
β Internalisering	.466***	.468***	.469***	.475***	.474***	.476***
β genre met In	.060	-.010	.043	.039	.047	.028
Sobel test	5.90035***	5.79581***	4.72532***	4.48883***	4.61367***	4.67131***
						3.82627***
β Sociale vergelijking	.367***	.357***	.359***	.359***	.357***	.356***
β genre met SV	.090	.017	.075	.105	.032	.046
Sobel test	3.99524***	4.12540***	3.18646**	2.60329**	4.59304***	3.30437***
						2.01426*
Opmerking: * p< 0.05; **p< 0.01; ***p<0.001 / De controlevariabelen, mediatoren en onderwerpen werden gecentreerd						

werden kleiner en verloren significantie van zodra sociale vergelijking werd opgenomen (afslanken $\beta = .090$, schoonheid $\beta = .017$, gezondheid $\beta = .075$, fitnessinformatie $\beta = .105$, roddels $\beta = .032$ en hobby's $\beta = .046$; $p > .05$) en Sobel tests gaven aan dat deze reducties statistisch significant waren, hetgeen wees op totale mediatie (afslanken $z = 3.99524$, $p < .001$; schoonheid $z = 4.12540$, $p < .001$; gezondheid $z = 3.18646$, $p < .01$; fitnessinformatie $z = 2.60329$, $p < .01$; roddels $z = 4.59304$, $p < .001$; hobby's $z = 3.30437$, $p < .001$). Echter, er was 1 enkel tijdschriftonderwerp dat wel een significante relatie wist te onderhouden na opname van sociale vergelijking, namelijk koken ($\beta = .133$, $p < .05$). Ook bij dit tijdschriftonderwerp werd getest op mediatie - aangezien sociale vergelijking toch voor een reductie van de initiële relatie had gezorgd - en er bleek inderdaad een partieel mediatie-effect op te treden ($z = 2.01426$, $p < .05$), bevindingen die helemaal in lijn liggen met deze van *body dissatisfaction*.

Deze resultaten bieden bevestiging voor de laatste hypothese. Het effect van de specifieke tijdschriftonderwerpen op *body dissatisfaction* en *appearance anxiety* wordt inderdaad gemedieerd door internalisering van het slanke schoonheidsideaal en sociale vergelijking.

9. Discussie

Deze masterproef beoogde een bijdrage te leveren aan het bestaande wetenschappelijk onderzoek omtrent mediagebruik en het lichaamsbeeld van vrouwen, door een populatie te onderzoeken die voorheen nog bijna niet bevraagd was geweest, namelijk tweens (9-tot 12-jarigen). De focus ging voornamelijk uit naar de onderliggende processen in deze relatie en ook werd er rekening gehouden met de - vaak vergeten - afhankelijke variabele *appearance anxiety*. BMI en leeftijd werden steeds gebruikt als de centrale controlevariabelen, dit omdat voorgaand onderzoek (Aubrey, 2006; Anschutz e.a., 2011; Calado e.a., 2011) en ook de voorafgaande analyses in deze masterproef wezen op het belang van deze 2 variabelen in de relatie tussen mediagebruik en *body dissatisfaction/appearance anxiety*.

BMI bleek in de regressie-analyses steeds een groot deel van de variantie te verklaren in beide afhankelijke variabelen, hetgeen er inderdaad op wees dat het essentieel was te controleren voor deze variabele. Leeftijd daarentegen bleek in geen enkele regressie-analyse een significante voorspeller te zijn. Ondanks dit feit werd deze variabele toch in alle analyses constant gehouden opdat een zo zuiver mogelijk verband kon worden vastgesteld.

De resultaten tonen aan dat de media een niet te onderschatten invloed hebben op het lichaamsbeeld van jonge meisjes. Relaties die voordien enkel werden vastgesteld bij adolescenten en volwassen vrouwen blijken ook significant aanwezig te zijn bij pre-adolescente meisjes van amper 9 tot 12 jaar. Zo werd het lichaamsbeeld van de tweens op een significante manier beïnvloed door de boodschappen en beelden die aanwezig waren op televisie en in tijdschriften. Bovendien bleken sommige inhouden een grotere impact te vertonen dan anderen. De beïnvloeding vond echter bijna nooit op een directe manier plaats, maar eerder via processen van internalisering - waarbij de meisjes de schoonheidsidealen opnamen, goedkeurden en vervolgens vooropstelden als doel - en sociale vergelijking - waarbij de meisjes het eigen lichaam en uiterlijk vergeleken met dat van anderen. In volgende paragrafen zal gedetailleerder worden ingegaan op de hoofdbevindingen van deze masterproef en de mogelijke implicaties hiervan.

9.1. Televisieblootstelling

Hypothese 1 voorspelde dat er geen significant verband zou bestaan tussen televisieblootstelling in het algemeen en het lichaamsbeeld van de tweens, dit omdat het merendeel van voorgaand onderzoek uitwees dat het net de specifieke media-inhouden waren die een invloed uitoefenden op het lichaamsbeeld van de respondenten en niet de totale blootstelling aan verschillende media-inhouden (Borzekowski e.a., 1999; Calado e.a., 2011; Tiggemann & Pickering, 1996). Deze hypothese werd echter deels weerlegd. Zo werd er inderdaad geen significant verband vastgesteld tussen totale televisieblootstelling en *appearance anxiety*, maar wel tussen totale

televisieblootstelling en *body dissatisfaction*, een bevinding die inconsistent is met studies bij oudere respondenten van o.a. Calado e.a. (2011), Ferguson e.a. (2011) en van den Bergh e.a. (2007), maar wel steun krijgt in het onderzoek van Tiggemann (2003). Tweens die vaker naar televisie keken – in het algemeen – vertoonden een significant grotere *body dissatisfaction* dan tweens die minder vaak keken naar televisie, en dit ongeacht hun BMI en leeftijd. Deze resultaten zijn heel opmerkelijk, zeker wanneer in rekening wordt gebracht dat de meest bekeken programma's in deze steekproef behoorden tot de genres die net niet significant samenhangen met *body dissatisfaction*, zoals jeugd- en animatieprogramma's. Ook werd er bewust gekozen voor een gevarieerd aanbod van programma's - programma's die zoveel mogelijk verschilden in inhoud en beeldvorming - opdat een zo correct mogelijk beeld kon worden weergegeven van de totale televisieblootstelling van de tweens. Deze onverwachte bevindingen gaven dan ook aanleiding tot de uitvoering van een extra mediatie-analyse, zodat de onderliggende processen in de relatie tussen totale televisieblootstelling en *body dissatisfaction* konden worden blootgelegd. Uit de resultaten kwam naar voor dat er zowel totale als partiële mediatie-effecten aanwezig waren. Zo bleek internalisering de relatie tussen totale televisieblootstelling en *body dissatisfaction* volledig te mediëren, terwijl sociale vergelijking eerder instond voor gedeeltelijke mediatie, hetgeen aantoont dat bij deze jongere leeftijdsgroep televisieblootstelling zowel een directe als indirecte relatie vertoonde met *body dissatisfaction*.

Aangezien voorgaand onderzoek duidelijk wees op de variërende invloed van verschillende televisiegenres (Calado e.a., 2011; Tiggemann & Pickering, 1996), werd ook hiermee rekening gehouden in deze masterproef. Hypothese 3 voorspelde dat meisjes die vaker keken naar specifieke televisie-genres - die de nadruk legden op het slanke schoonheidsideaal (of daar impliciet naar verwezen, zoals komedie) - een grotere *body dissatisfaction* en *appearance anxiety* zouden rapporteren dan meisjes die minder vaak keken naar deze specifieke televisie-genres. Bij het testen van deze hypothese kwamen er drie interessante bevindingen aan het licht. In

eerste instantie bleek *body dissatisfaction* niet alleen significant voorspeld te worden door komedie, muziektelevisie en soap opera – zoals verwacht werd aan de hand van de inhoudsanalyses (Fouts & Burggraf, 1999, 2000; Greenberg e.a., 2003; Zhang e.a., 2010) en het voorgaand onderzoek bij oudere respondenten (Bell e.a., 2007; Calado e.a., 2011; Tiggemann & Pickering, 1996) – maar ook door misdaad. Meisjes die vaker keken naar misdaad rapporteerden, tegen de verwachtingen in, een beduidend hogere *body dissatisfaction* dan meisjes die minder vaak keken naar misdaad. Een zeer opvallende bevinding, al zou ze wel deels verklaard kunnen worden door de nieuwe invulling van de recentere topseries, zoals CSI Miami en Las Vegas. In tegenstelling tot de ‘oudere’ detectiveseries beschikken deze nieuwe misdaadprogramma’s namelijk over teams die samengesteld zijn uit knappe en begeerde deskundigen (zowel mannen als vrouwen), waarbij de vrouwelijke experts volledig voldoen aan het slanke schoonheidsideaal. Dit staat dan ook in sterk contrast met de vroegere misdaadseries als Columbo en Heterdaad. Aangezien het genre misdaad in deze masterproef dan ook vooral werd opgebouwd uit deze nieuwere misdaadprogramma’s, is het logisch dat meisjes een grotere *body dissatisfaction* rapporteerden wanneer ze vaker keken naar zulke series, aangezien ze vaker geconfronteerd werden met het slanke schoonheidsideaal. Om hier echter uitsluitsel over te kunnen geven zouden ook deze nieuwe misdaadseries aan een inhoudsanalyse onderworpen moeten worden en zou verder onderzoek zich ook op deze programma’s moeten richten.

Een tweede opvallende bevinding was het insignificante verband tussen het genre tienerdrama en *body dissatisfaction*. Tienerdrama – hetgeen werd opgebouwd uit programma’s als Gossip Girl, One tree Hill en Everwood – bleek geen significante voorspeller te zijn voor *body dissatisfaction*, terwijl net deze programma’s sterk gekenmerkt worden door het slanke schoonheidsideaal. Een mogelijke verklaring voor deze bevinding ligt in de kijkfrequentie van de tweens. Tienerdrama bleek namelijk het minst populaire genre te zijn bij deze jonge leeftijdsgroep, hetgeen ook logisch is, aangezien programma’s als Gossip Girl, One Tree Hill en Grey’s Anatomy voornamelijk

bedoeld zijn voor adolescenten en jongvolwassenen, waardoor de tweens zich hier waarschijnlijk niet echt door aangesproken voelden. Dit zou dan ook kunnen verklaren waarom er geen relatie werd vastgesteld tussen het kijken naar tienerdrama en *body dissatisfaction*.

De bevindingen voor *appearance anxiety* waren tot slot het meest opvallend. Zo bleek geen enkel genre, buiten misdaad, significant samen te hangen met *appearance anxiety*. Zeer opmerkelijk, vooral omdat in voorgaand onderzoek (rond *body dissatisfaction*) weinig tot geen aandacht werd besteed aan misdaad, waardoor ook voornamelijk voorspellende kracht werd verwacht van de andere genres. Ook hier zouden de bevindingen echter deels verklaard kunnen worden door de opmars van de aantrekkelijke deskundigenteams en de glamoureuze settings in de nieuwere misdaadseries. Al blijft de vraag dan waarom muziektelevisie, komedie, soap opera en tienerdrama geen significantie wisten te bereiken. Aangezien voorgaand correlatieel en longitudinaal onderzoek echter te weinig focuste op *appearance anxiety*, blijft het moeilijk uitspraken te doen over de gevonden resultaten omtrent deze variabele. Het is namelijk niet geweten of oudere meisjes wel beïnvloed zouden worden door televisiegenres als komedie, soap opera of muziektelevisie. Om deze reden is het dan ook belangrijk dat toekomstig onderzoek zich sterker gaat focussen op de angst en onzekerheid die meisjes en vrouwen voelen omtrent hun uiterlijk, en dit in relatie tot televisie-inhouden, opdat op deze manier meer duidelijkheid bekomen kan worden over de relatie tussen beide variabelen. Over het algemeen kan echter toch geconcludeerd worden dat hypothese 3 werd bevestigd. Niet alle genres blijken significant samen te hangen met *body dissatisfaction/appearance anxiety*, het is eerder de blootstelling aan specifieke televisie-inhouden die een negatieve invloed heeft op het lichaamsbeeld van de meisjes.

Om vervolgens een duidelijker beeld te kunnen krijgen van de onderliggende processen in de reeds vastgestelde relaties, werd er een extra hypothese over mediatie-effecten opgesteld. Hypothese 5 voorspelde dat het effect van de specifieke televisiegenres op *body*

dissatisfaction en *appearance anxiety* gemedieerd zou worden door internalisering en sociale vergelijking en dit terwijl gecontroleerd zou worden voor de BMI en de leeftijd van de meisjes. Deze hypothese werd volledig bevestigd. Zo bleek het effect van muziektelevisie, soap opera en misdaad op *body dissatisfaction* volledig gemedieerd te worden door internalisering en sociale vergelijking. Na opname van deze twee mediators, bleek er geen directe invloed meer uit te gaan van deze 3 genres. Echter, komedie wist wel nog een directe relatie te behouden met *body dissatisfaction*, en dit wanneer sociale vergelijking werd toegevoegd aan de relatie. Al bleek ook voor dit genre de relatie deels gemedieerd te worden door sociale vergelijking en volledig door internalisering. Ook voor *appearance anxiety* werd de hypothese bovendien bevestigd. Zo verdween de directe invloed van misdaad op *appearance anxiety* volledig wanneer internalisering en sociale vergelijking werden toegevoegd aan de relatie. Dus ook hier – net zoals bij totale televisieblootstelling – werden er partiële en totale mediatie-effecten vastgesteld, hetgeen volledig in lijn ligt met voorgaand onderzoek bij oudere respondenten (Rodgers e.a., 2011; Tiggemann & Slater, 2003; van den Bergh e.a., 2002). Pre-adolescente meisjes – net zoals adolescente en volwassen vrouwen – ontwikkelden een beduidend negatiever lichaamsbeeld wanneer ze vaker keken naar specifieke televisie-inhoud, en dit via processen van internalisering en sociale vergelijking.

9.2. Tijdschriftgebruik

Hypothese 2 voorspelde – in lijn met hypothese 1 – dat meisjes die vaker tijdschriften lezen geen significant grotere *body dissatisfaction* en *appearance anxiety* zouden vertonen dan meisjes die minder vaak tijdschriften lezen, dit omdat voorgaand onderzoek bij oudere respondenten ook hier weer aantoonde dat het eerder de blootstelling was aan specifieke tijdschrift-onderwerpen die zorgde voor een negatiever lichaamsbeeld dan de blootstelling aan tijdschriften in het algemeen (Calado e.a., 2011; Jones e.a., 2004; Tiggemann, 2003). Deze hypothese werd echter volledig weerlegd. Zo bleek totaal tijdschriftgebruik wel significant samen te hangen met *body dissatisfaction* en *appearance anxiety*, hetgeen dus inconsistent is

met voorgaand onderzoek van o.a. Calado e.a. (2011), maar wel bevestiging vindt in het onderzoek van Tiggemann (2003). Deze bevindingen zouden deels verklaard kunnen worden door de gekozen tijdschriftonderwerpen waarmee totaal tijdschriftgebruik uiteindelijk werd berekend. Zo bleek het merendeel van de tijdschriftonderwerpen (7 van de 10) toch gelinkt te kunnen worden aan lichaamsgerelateerde aspecten, waardoor dit een vertekend beeld zou kunnen geven hebben van het 'totale' tijdschriftgebruik van de tweens. Toekomstig onderzoek bij tweens zou dan ook meer gevarieerde tijdschriftonderwerpen moeten opnemen, zodat totaal tijdschriftgebruik zo correct mogelijk kan worden vastgesteld.

Net zoals bij totale televisieblootstelling werd er ook bij deze relatie voor gekozen een mediatie-analyse uit te voeren. Zonder voorafgaande hypothese werd nagegaan of er sprake was van mogelijke mediatie-effecten in de relatie tussen totaal tijdschriftgebruik en *body dissatisfaction/appearance anxiety*, en deze werden inderdaad vastgesteld. Sterker nog, totaal tijdschriftgebruik bleek geen direct verband meer te vertonen met de twee afhankelijke variabelen, van zodra internalisering en sociale vergelijking werden opgenomen in de vergelijking, hetgeen wijst op totale mediatie. Ook hier ontwikkelden de meisjes dus een grotere *body dissatisfaction* en *appearance anxiety* via processen van internalisering en sociale vergelijking.

Aangezien onderzoek ook hier echter de nadruk legde op de variërende invloed van verschillende tijdschriftonderwerpen (Calado e.a., 2011; Jones e.a., 2004; Tiggemann, 2003), werd ook dit gegeven in deze masterproef in acht genomen. Hypothese 4 stelde dat meisjes die vaker lasen over lichaamsgerelateerde onderwerpen in magazines – zoals mode en gezondheid – een grotere *body dissatisfaction* en *appearance anxiety* zouden rapporteren dan meisjes die minder vaak lasen over zulke specifieke onderwerpen. Ook bij de toetsing van deze hypothese werd bovendien rekening gehouden met de variabelen BMI en leeftijd. De resultaten van de toetsing boden steun voor deze vierde hypothese, al kwamen er ook enkele onverwachte bevindingen naar voor.

In lijn met de verwachtingen ondervonden meisjes die vaker lezen over mode, afslanken, schoonheid en gezondheid een grotere *body dissatisfaction* dan meisjes die hier minder vaak over lezen, bevindingen die consistent zijn met voorgaand onderzoek bij oudere respondenten van Calado e.a. (2011) en Jones e.a. (2004). Dezelfde bevindingen kwamen aan het licht voor *appearance anxiety*, al bleek ook hier fitnessinformatie een significante voorspeller te zijn. Bovendien werd er voor *appearance anxiety* een interactie-effect vastgesteld tussen BMI en mode, waaruit bleek dat meisjes met een hoger BMI, ongeacht hun leesgedrag, een grotere *appearance anxiety* rapporteerden dan meisjes met een lager BMI. Bovendien bleek het lezen over mode voor beide groepen wel de bezorgdheid om het lichaam en uiterlijk te verhogen.

Onverwacht werden er echter ook significante relaties vastgesteld voor de onderwerpen hobby's, roddels en koken. Zo bleek het vaker lezen over hobby's significant bij te dragen tot de ontwikkeling van *appearance anxiety*, hetgeen heel opmerkelijk is aangezien van hobby's toch verwacht worden dat ze gekozen worden voor de ontspanning en het plezier. Daarenboven bleek het onderwerp sport geen significante samenhang te vertonen met *appearance anxiety* (of *body dissatisfaction*), hetgeen in het licht van voorgaande bevinding opvallend is, aangezien sport ook als een hobby gezien kan worden en bovendien meer met het lichaam te maken heeft dan hobby's in het algemeen. Dit insignificante verband zou echter wel verklaard kunnen worden door de leesfrequentie van de tweens, sport bleek namelijk het minst populaire onderwerp te zijn bij de bevraagde jongeren.

Ook het lezen over de nieuwste roddels had een negatieve invloed op het lichaamsbeeld van de tweens, zo bleken meisjes die vaker lezen over roddels een significant grotere *body dissatisfaction* en *appearance anxiety* te rapporteren dan meisjes die hier minder vaak over lezen. Dit zou echter deels verklaard kunnen worden door de manier waarop tijdschriften worden opgebouwd. Zo publiceren ze vaak niet alleen roddels op zich, maar koppelen ze hier ook tal van indrukwekkende foto's aan vast. Dit impliceert dan ook dat meisjes

die vaker lezen over roddels ook vaker geconfronteerd worden met beelden van sterren die leven in een wereld waarin het slanke schoonheidsideaal primeert en alomtegenwoordig is. Daarnaast kunnen de roddels op zich ook gaan over het lichaam en het uiterlijk van de sterren zelf, en de manier waarop zij afvallen, sporten of bijgekomen zijn. Dit zou dan ook deels kunnen verklaren waarom lezers van zulke inhoud een negatiever lichaamsbeeld ontwikkelen. Het laatste onderwerp dat vervolgens significant bijdroeg tot de ontwikkeling van *appearance anxiety* en *body dissatisfaction* was koken. Dit onderwerp werd echter wel als een heel algemene term opgenomen in deze masterproef, waardoor niet geweten is of de meisjes zelf doelden op ‘kook je slank’ of bourgondisch koken. Toch moet het belang van deze bevinding niet onderschat worden, aangezien de afgelopen jaren er een heuse kooktrend op gang is gekomen. Vele tijdschriften bieden recepten aan en schenken soms zelfs een volledige katern aan dit onderwerp. Ook op televisie zijn de kookprogramma’s bovendien niet meer weg te denken. In die zin is de huidige bevinding – dat het vaker lezen over koken bijdraagt tot de ontwikkeling van een negatiever lichaamsbeeld – zeker alarmerend. Het meest opmerkelijke aan dit laatste resultaat is echter de leeftijd van de respondenten. Deze masterproef focuste zich op meisjes van 9 tot 12 jaar, een leeftijd waarvan niet onmiddellijk verwacht wordt dat ze zelf al koken. Het is dan toch opvallend dat deze leeftijdsgroep een grotere *body dissatisfaction* en *appearance anxiety* ontwikkelt bij het lezen over dit onderwerp. Aangezien voorgaand onderzoek niet onmiddellijk focuste op de besproken relatie met koken is het moeilijk deze resultaten te vergelijken met oudere leeftijdsgroepen. Daarom zouden toekomstige studies zich zeker verder moeten richten op het onderwerp koken, en dit zowel met betrekking tot tijdschriften als televisie.

Tenslotte werden er ook – net zoals bij de televisiegenres – mediatie-effecten voorspeld voor de verschillende significante relaties. Hypothese 6 stelde dat het effect van de specifieke tijdschriftonderwerpen op *body dissatisfaction* en *appearance anxiety* gemedieerd zou worden door internalisering en sociale vergelijking, en dit terwijl gecontroleerd zou worden voor de BMI en de leeftijd

van de meisjes. Deze laatste hypothese werd volledig bevestigd. De invloed van het lezen over mode, afslanken, schoonheid, gezondheid en roddels op *body dissatisfaction* werd volledig gemedieerd door internalisering en sociale vergelijking, hetgeen overeenstemt met voorgaand onderzoek (Jones e.a., 2004; van den Bergh e.a., 2007). De enige uitzondering bleek koken te zijn, waarbij zowel totale als partiële mediatie-effecten werden vastgesteld. Zo bleek koken geen enkele directe relatie meer te vertonen met *body dissatisfaction* van zodra internalisering werd opgenomen. Echter, na opname van sociale vergelijking bleef de directe relatie tussen koken en *body dissatisfaction* wel stand houden – al verkleinde ze wel – en vond er partiële mediatie plaats. Ook voor *appearance anxiety* werden er gelijkaardige resultaten vastgesteld. Bijna alle tijdschriftonderwerpen die voordien een significante relatie vertoonden met *appearance anxiety* verloren significantie van zodra internalisering of sociale vergelijking werden opgenomen. De enige uitzondering bleek echter opnieuw koken te zijn, waarbij zowel totale (internalisering) als partiële (sociale vergelijking) mediatie-effecten werden vastgesteld.

9.3. Conclusie

De resultaten van deze masterproef tonen aan dat de media reeds een significante invloed hebben op het lichaamsbeeld van pre-adolescente meisjes. Relaties die voordien enkel werden vastgesteld bij adolescente en volwassen vrouwen blijken ook aanwezig te zijn bij deze jongere leeftijdsgroep. Echter, ondanks deze bevindingen blijken de meisjes in deze steekproef toch beduidend meer tevreden te zijn over hun lichaam dan de oudere respondenten uit voorgaande onderzoeken (Knauss e.a., 2007; Tiggemann & Pickering, 1996; van den Bergh e.a., 2007). Bovendien vertonen ze ook weinig bezorgdheid over hoe anderen hun uiterlijk en lichaam mogelijk zouden kunnen percipiëren. De vraag die dan ook gesteld kan worden is wat er nu net voor zorgt dat het hier vastgestelde positieve lichaamsbeeld in de komende jaren zal evolueren in negatieve richting? Meisjes van 14 tot 16 jaar uit het onderzoek van Knauss e.a. (2007) bleken namelijk al beduidend meer ontevreden te zijn dan de pre-adolescente meisjes in dit onderzoek. Een mogelijke verklaring

hiervoor zou gevonden kunnen worden in de kijkfrequentie en het leesgedrag van de tweens. In eerste instantie werd inderdaad vastgesteld dat de tweens significant beïnvloed werden door komedie, soap opera, misdaad en muziektelevisie, echter - afgezien van muziektelevisie - bleken dit net de minst bekeken genres te zijn onder deze leeftijdsgroep. Programma's die daarentegen wel erg in de smaak vielen waren animatie- en jeugdseries, programma's waarbij geen significante verbanden werden vastgesteld. Wanneer dan in acht wordt genomen dat deze laatstgenoemde programma's sterk worden gericht op jongere leeftijdsgroepen als tweens, kan toch voorzichtig worden aangenomen dat oudere meisjes deze programma's eerder zouden inruilen voor genres als komedie, soap opera en misdaad. Dit zou dan ook deels kunnen verklaren waarom oudere leeftijdsgroepen een significant negatiever lichaamsbeeld rapporteerden dan de tweens. Ook met betrekking tot tijdschriftgebruik werd eenzelfde patroon vastgesteld. Zo ging de meeste interesse bij de tweens uit naar stripverhalen, eveneens een onderwerp dat geen significant verband bleek te hebben met *body dissatisfaction* en *appearance anxiety*. Bovendien kan ook dit gezien worden als inhoud die eerder gericht is op jongere meisjes, en dus minder gelezen zal worden door de oudere respondenten. De kans is bij hen echter groter dat ze eerder kiezen voor meer 'volwassen' onderwerpen als gezondheid en mode. Bij het zoeken naar verklaringen, dient echter ook gekeken te worden naar andere factoren dan mediagebruik. Zo kan ook de puberale ontwikkeling een belangrijke verklaring bieden voor de vastgestelde verschillen. Tweens starten nog maar net met de puberteit, hetgeen inhoudt dat ze nog tal van lichamelijke en psychologische veranderingen moeten ondergaan. Hun lichaam zal in de komende jaren dan ook nog sterk veranderen, en dit zou kunnen weerspiegeld worden in de ontwikkeling van hun lichaamsbeeld. Dus ook dit kan deels verklaren waarom oudere meisjes significant meer ontevreden bleken te zijn dan de hier bevraagde tweens. Tot slot dient ook nog rekening gehouden te worden met de bijkomende invloed van ouders en peers. Voorgaand onderzoek toonde aan dat zij een niet te onderschatten factor bleken te zijn in de ontwikkeling van het lichaamsbeeld (Ata e.a., 2007; Jones e.a., 2004; Phares e.a., 2004). Studies zouden in dit

verband dan ook moeten nagaan of de druk en kritiek van deze *significant others* toeneemt naarmate de meisjes ouder worden. Want ook dit zou een bijkomende verklaring kunnen bieden voor de negatieve evolutie van het lichaamsbeeld.

Op basis van een longitudinaal design zou een transparant beeld bekomen kunnen worden van de ontwikkeling van het lichaamsbeeld van pre-adolescente meisjes. Rekening houdend met alle bovenstaande factoren, zou kunnen nagegaan worden welke aspecten doorslaggevend zijn, en welke meer op de achtergrond verdwijnen. De focus zal echter niet meer – zoals in voorgaand onderzoek het geval was – enkel mogen liggen op *body dissatisfaction*, maar ook op de – vaak onderbelichte – variabele *appearance anxiety*. Zo bleken beide variabelen in dit onderzoek sterk samen te hangen. Dit zou dan ook kunnen betekenen dat, naarmate de meisjes ouder worden, niet alleen hun *body dissatisfaction* toeneemt, maar ook de angst en bezorgdheid omtrent hun uiterlijk en lichaam. Dit zou echter belangrijke bijkomende gevolgen kunnen hebben voor hun algemeen welzijn.

9.4. Tekortkomingen & Aanbevelingen

Deze masterproef bevat enkele tekortkomingen waarmee in toekomstig onderzoek zeker rekening gehouden moet worden, en dewelke eveneens in acht moeten genomen worden bij de interpretatie van de bovenstaande resultaten. In eerste instantie is het niet mogelijk uitspraken te doen over *causaliteit*, aangezien het hier niet ging om een longitudinaal of experimenteel onderzoek. Zo werd inderdaad bevestigd dat er een relatie bestaat tussen de lichaamsattitudes van pre-adolescente meisjes en hun mediagebruik, maar over de richting van deze relatie werden geen uitspraken gedaan. Ook al werd er in deze thesis impliciet van uitgegaan dat mediablootstelling een significante voorspeller zou kunnen zijn van lichaamsattitudes, toch zou de omgekeerde relatie evengoed kunnen gelden, waarbij meisjes met negatievere lichaamsattitudes meer geneigd zijn lichaamsgerelateerde media-inhouden op te zoeken. Toekomstig onderzoek zou dan ook de richting van dit verband

moeten nagaan door beroep te doen op een longitudinaal of experimenteel design. In tweede instantie kunnen er ook vragen gesteld worden bij de 'totale' televisieblootstelling van de tweens. Zo werden er enkel programma's opgenomen van de Belgische zenders Eén, Ketnet, VTM, VT4, VIJFtv en 2BE, terwijl ook Nickelodeon en Disney Channel heel populair zijn bij deze leeftijdsgroep. Deze zenders bevatten bovendien ook zeer gestereotypeerde programma's - zoals "Hanna Montana" - die ook zouden kunnen bijdragen tot *body dissatisfaction* en *appearance anxiety*. Daarnaast werden er ook geen kookprogramma's of dieetprogramma's opgenomen in de vragenlijst, hetgeen zeker een beperking vormt aangezien er bij de analyses over tijdschriftgebruik wel werd vastgesteld dat het lezen over koken kan bijdragen tot een negatiever lichaamsbeeld. Vervolgens moeten er in toekomstig onderzoek ook meer verscheiden tijdschriftonderwerpen bevestigd worden, in deze masterproef bleken 7 van de 10 tijdschriftonderwerpen toch lichaamsgerelateerd te zijn, hetgeen een vertekend beeld zou kunnen geven van het totale tijdschriftgebruik van de respondenten. Ten vierde zouden er ook meer controlevariabelen opgenomen moeten worden in verdere studies, waaronder puberale ontwikkeling. Meisjes die starten aan hun puberteit ondervinden vaak sterke lichaamsveranderingen, hetgeen ook een invloed zou kunnen hebben op hun lichaamsattitudes. Door opname van deze extra controlevariabele zou een nog sterker model kunnen worden opgebouwd. Tot slot dient toekomstig onderzoek ook te kijken naar de verdeling van de meisjes in BMI-percentielen. Aangezien de grenswaarden van de BMI-schaal op zulke jonge leeftijd reeds variëren per maand, zou gebruik gemaakt kunnen worden van *Growth Charts* om op die manier een duidelijker beeld te kunnen krijgen van de meisjes met onder- en overgewicht binnen deze leeftijdsgroep. Dit zou ongetwijfeld een toegevoegde waarde kunnen betekenen voor verder onderzoek bij pre-adolescente meisjes.

Bibliografie

- Adriaens, F., Van Damme, E., & Courtois, C. (2011). The spatial and social contexts of television-viewing adolescents. *Poetics*, 39(3), pp. 205-227.
- Anschutz, D.J., Engels, R.C.M.E., Becker, E.S., & Van Strien, T. (2009). The effects of TV commercials using less thin models on young women's mood, body image and actual food intake. *Body Image*, 6(4), pp. 270-276.
- Anschutz, D. J., Spruijt-Metz, D., Van Strien, T., & Engels, R. C. M. E. (2011). The direct effect of thin ideal focused adult television on young girls' ideal body figure. *Body Image*, 8(1), pp. 26-33.
- Ata, R. N., Ludden, A. B., & Lally, M. M. (2007). The effects of gender and family, friend, and media influences on eating behaviors and body image during adolescence. *Journal of Youth and Adolescence*, 36(8), pp. 1024-1037.
- Aubrey, J.S. (2006). Exposure to Sexually Objectifying Media and Body Self-Perceptions among College Women: An Examination of the Selective Exposure Hypothesis and the Role of Moderating Variables. *Sex Roles*, 55(3-4) pp. 159-172.
- Bell, B. T., Lawton, R., & Dittmar, H. (2007). The impact of thin models in music videos on adolescent girls' body dissatisfaction. *Body Image*, 4(2), pp. 137-145.
- Bessenoff, G. R., & Del Priore, R. E. (2007). Women, weight, and age: Social comparison to magazine images across the lifespan. *Sex Roles*, 56(3-4), pp. 215-222.
- Borzekowski, D.L.G., Robinson, T.N., & Killen, J.D. (1999). Does the camera add 10 pounds? Media use, perceived importance of appearance, and weight concerns among teenage girls. *Journal of Adolescent Health*, 26(1), pp.36-41.
- Buote, V. M., Wilson, A. E., Strahan, E. J., Gazzola, S. B., & Papps, F. (2011). Setting the bar: Divergent sociocultural norms for women's and men's ideal appearance in real-world contexts. *Body Image*, 8(4), pp. 322-334.

- Calado, M., Lameiras, M., Sepulveda, A. R., Rodriguez, Y., & Carrera, M. V. (2011). The Association Between Exposure to Mass Media and Body Dissatisfaction Among Spanish Adolescents. *Womens Health Issues*, 21(5), pp. 390-399.
- Centers for Disease Control and Prevention, National Center for Health Statistics (23.08.2001). *Data Table of BMI-for-age Charts*. [22.01.2012, CDC: http://www.cdc.gov/growthcharts/html_charts/bmiagerev.htm]
- Clark, L., & Tiggemann, M. (2008). Sociocultural and individual psychological predictors of body image in young girls: A prospective study. *Developmental Psychology*, 44(4), pp. 1124-1134.
- Coomber, K., & King, R. M. (2008). The role of sisters in body image dissatisfaction and disordered eating. *Sex Roles*, 59(1-2), pp. 81-93.
- Diehl, N.S., Johnson, C.E., Rogers, R.L., & Petrie, T.A. (1998). Social physique anxiety and disordered eating: what's the connection? *Addictive Behaviors*, 23(1), pp. 1-6.
- Dittmar, H., & Howard, S. (2004). Thin-ideal internalization and social comparison tendency as moderators of media models' impact on women's body-focused anxiety. *Journal of Social and clinical psychology*, 23(6), pp. 768-791.
- Dohnt, H., & Tiggemann, M. (2006). The contribution of peer and media influences to the development of body satisfaction and self-esteem in young girls: A prospective study. *Developmental Psychology*, 42(5), pp. 929-936.
- Dohnt, H. K., & Tiggemann, M. (2006). Body image concerns in young girls: The role of peers and media prior to adolescence. *Journal of Youth and Adolescence*, 35(2), pp. 141-151.
- Eggermont, S. (2005). Young adolescents' perceptions of peer sexual behaviours: the role of television viewing. *Child Care Health and Development*, 31(4), pp. 459-468.
- Ferguson, C.J., Munoz, M.E., Contreras, S., & Velasquez, K. (2011). Mirror, Mirror on the Wall: Peer competition, television influences, and body image dissatisfaction. *Journal of Social and Clinical psychology*, 30(5), pp. 458-483.

- Festinger, L. (1954). A Theory of Social Comparison Processes. *Human Relations*, 7(2), pp. 117-140.
- Fouts, G., & Burggraf, K. (1999). Television situation comedies: Female body images and verbal reinforcements. *Sex Roles*, 40(5-6), pp. 473-481.
- Fouts, G., & Burggraf, K. (2000). Television situation comedies: Female weight, male negative comments, and audience reactions. *Sex Roles*, 42(9-10), pp. 925-932.
- Garcia, S.D. (1998). Appearance anxiety, health practices, metaperspectives and self-perception of physical attractiveness. *Journal of Social Behavior and Personality*, 13(2), pp. 307-318.
- Garner, D.M., Olmstead, M.P., & Polivy, J. (1983). Development and validation of a multidimensional eating disorder inventory for anorexia nervosa and bulimia. *International Journal of Eating Disorders*, 2(2), pp. 15-34.
- Gilbert, D. T., Giesler, R. B., & Morris, K. A. (1995). When Comparisons Arise. *Journal of Personality and Social Psychology*, 69(2), 227-236.
- Greenberg, B. S., Eastin, M., Hofschire, L., Lachlan, K., & Brownell, K. D. (2003). Portrayals of overweight and obese individuals on commercial television. *American Journal of Public Health*, 93(8), pp. 1342-1348.
- Halliwell, E., & Dittmar, H. (2004). Does size matter? The impact of model's body size on women's body-focused anxiety and advertising effectiveness. *Journal of Social and Clinical Psychology*, 23(1), pp. 104-122.
- Hargreaves, D., & Tiggemann, M. (2003). The effect of "thin ideal" television commercials on body dissatisfaction and schema activation during early adolescence. *Journal of Youth and Adolescence*, 32(5), pp. 367-373.
- Harper, B., & Tiggemann, M. (2008). The effect of thin ideal media images on women's self-objectification, mood, and body image. *Sex Roles*, 58(9-10), pp. 649-657.
- Harrison, K., & Cantor, J. (1997). The Relationship between media consumption and eating disorders. *Journal of Communication*, 47(1), pp. 40-67.

- Harrison, K., & Hefner, V. (2006). Media exposure, current and future body ideals, and disordered eating among preadolescent girls: A longitudinal panel study. *Journal of Youth and Adolescence*, 35(2), pp. 153-163.
- Hart, E.A., Leary, M.R. & Rejeski, W.J. (1989). The Measurement of Social Physique Anxiety. *Journal of Sport & Exercise Psychology*, 11(1), pp. 94-104.
- Heinberg, L. J., Thompson, J. K., & Stormer, S. (1995). Development and validation of the Sociocultural Attitudes Towards Appearance Questionnaire. *International Journal of Eating Disorders*, 17(1), 81-89.
- Holsen, I., Kraft, P., & Roysamb, E. (2001). The relationship between body image and depressed mood in adolescence: A 5-year longitudinal panel study. *Journal of Health Psychology*, 6(6), pp. 613-627.
- Jones, D. C., Vigfusdottir, T. H., & Lee, Y. (2004). Body image and the appearance culture among adolescent girls and boys: An examination of friend conversations, peer criticism, appearance magazines, and the internalization of appearance ideals. *Journal of Adolescent Research*, 19(3), pp. 323-339.
- Knauss, C., Paxton, S. J., & Alsaker, F. D. (2007). Relationships amongst body dissatisfaction, internalisation of the media body ideal and perceived pressure from media in adolescent girls and boys. *Body Image*, 4(4), 353-360.
- Malkin, A. R., Wornian, K., & Chrisler, J. C. (1999). Women and weight: Gendered messages on magazine covers. *Sex Roles*, 40(7-8), pp. 647-655.
- McCabe, M. P., & Ricciardelli, L. A. (2001). Parent, peer, and media influences on body image and strategies to both increase and decrease body size among adolescent boys and girls. *Adolescence*, 36(142), pp. 225-240.
- Monro, F., & Huon, G. (2005). Media-portrayed idealized images, body shame, and appearance anxiety. *International Journal of Eating Disorders*, 38(1), 85-90.
- Neumark-Sztainer, D., Paxton, S. J., Hannan, P. J., Haines, J., & Story, M. (2006). Does body satisfaction matter? Five-year longitudinal associations between body satisfaction and

- health behaviors in adolescent females and males. *Journal of Adolescent Health*, 39(2), pp. 244-251.
- Pasquier, D., Buzzi, C., d'Haenens, L., & Sjoberg, U (1998). Family lifestyles and media use patterns - An analysis of domestic media among Flemish, French, Italian and Swedish children and teenagers. *European Journal of Communication*, 13(4), pp. 503-519.
- Phares, V., Steinberg, A. R., & Thompson, J. K. (2004). Gender differences in peer and parental influences: Body image disturbance, self-worth, and psychological functioning in preadolescent children. *Journal of Youth and Adolescence*, 33(5), pp. 421-429.
- Rodgers, R., Chabrol, H., & Paxton, S. J. (2011). An exploration of the tripartite influence model of body dissatisfaction and disordered eating among Australian and French college women. *Body Image*, 8(3), pp. 208-215.
- Rodgers, R. F., Faure, K., & Chabrol, H. (2009). Gender Differences in Parental Influences on Adolescent Body Dissatisfaction and Disordered Eating. *Sex Roles*, 61(11-12), pp. 837-849.
- Saxton, J., Hill, C., Chadwick, P., & Wardle, J. (2009). Weight status and perceived body size in children. *Archives of Disease in Childhood*, 94(12), pp. 944-949.
- Schooler, D., & Trinh, S. (2011). Longitudinal associations between television viewing patterns and adolescent body satisfaction. *Body Image*, 8(1), pp. 34-42.
- Schutz, H. K., Paxton, S. J., & Wertheim, E. H. (2002). Investigation of body comparison among adolescent girls. *Journal of Applied Social Psychology*, 32(9), 1906-1937.
- Spitzer, B. L., Henderson, K. A., & Zivian, M. T. (1999). Gender differences in population versus media body sizes: A comparison over four decades. *Sex Roles*, 40(7-8), pp. 545-565.
- Stice, E., Marti, C. N., & Durant, S. (2011). Risk factors for onset of eating disorders: Evidence of multiple risk pathways from an 8-year prospective study. *Behaviour Research and Therapy*, 49(10), pp. 622-627.

- Stice, E., Spangler, D., & Agras, W. S. (2001). Exposure to media-portrayed thin-ideal images adversely affects vulnerable girls: A longitudinal experiment. *Journal of Social and Clinical Psychology, 20*(3), pp. 270-288.
- Thompson, J. K., Heinberg, L. J., & Tantleff, S. (1991). The physical appearance comparison scale. *Behavior Therapist, 14*, p. 174.
- Thompson, J. K., & Stice, E. (2001). Thin-ideal internalization: Mounting evidence for a new risk factor for body-image disturbance and eating pathology. *Current Directions in Psychological Science, 10*(5), 181-183.
- Thompson, A.M., & Chad, K.E. (2002). The relationship of social physique anxiety to risk for developing an eating disorder in young females. *Journal of Adolescent Health, 31*(2), pp. 183-189.
- Tiggemann, M., & Pickering, A.S. (1996). Role of television in adolescent women's body dissatisfaction and drive for thinness. *International Journal of Eating Disorders, 20*(2), pp. 199-203.
- Tiggemann, M. (2003). Media exposure, body dissatisfaction and disordered eating: Television and magazines are not the same! *European Eating Disorders Review, 11*(5), pp. 418-430.
- Tiggemann, M., & Slater, A. (2004). Thin ideals in music television: A source of social comparison and body dissatisfaction. *International Journal of Eating Disorders, 35*(1), pp. 48-58.
- Tiggemann, M., & Miller, J. (2010). The Internet and Adolescent Girls' Weight Satisfaction and Drive for Thinness. *Sex Roles, 63*(1-2), pp. 79-90
- van Den Berg, P., Paxton, S. J., Keery, H., Wall, M., Guo, J., & Neumark-Sztainer, D. (2007). Body dissatisfaction and body comparison with media images in males and females. *Body Image, 4*(3), pp. 257-268.
- van den Berg, P., Thompson, J. K., Obrowski-Brandon, K., & Covert, M. (2002). The Tripartite Influence model of body image and eating disturbance - A covariance structure modeling investigation testing the mediational role of

- appearance comparison. *Journal of Psychosomatic Research*, 53(5), pp. 1007-1020.
- Want, S. C. (2009). Meta-analytic moderators of experimental exposure to media portrayals of women on female appearance satisfaction: Social comparisons as automatic processes. *Body Image*, 6(4), 257-269
- Want, S. C., Vickers, K., & Amos, J. (2009). The Influence of Television Programs on Appearance Satisfaction: Making and Mitigating Social Comparisons to "Friends". *Sex Roles*, 60(9-10), 642-655
- Yamamiya, Y., Shroff, H., & Thompson, J. K. (2008). The tripartite influence model of body image and eating disturbance: A replication with a Japanese sample. *International Journal of Eating Disorders*, 41(1), pp. 88-91.
- Zhang, Y. Y., Dixon, T. L., & Conrad, K. (2010). Female Body Image as a Function of Themes in Rap Music Videos: A Content Analysis. *Sex Roles*, 62(11-12), pp. 787-797.

Bijlagen

Vragenlijst

Voor je ligt een vragenlijst. Het is de bedoeling dat je deze eerlijk invult. Het gaat om jouw mening. Er zijn dus geen goede of foute antwoorden. De vragenlijst is anoniem, wat wilt zeggen dat je je naam nergens moet opschrijven, zodat niemand weet wat je hier hebt ingevuld.

Deel 1

1. In welk leerjaar zit je nu? ☐ 4de leerjaar ☐ 5de leerjaar ☐ 6de leerjaar

2. Wanneer ben je geboren? Dag: Maand: Jaar:

3. Je gezin

3.1 Wie woont er bij je thuis?

- ☐ Mijn vader (of pleegvader/adoptievader)
- ☐ Mijn moeder (of pleegmoeder/adoptiemoeder)
- ☐ Vriend of vriendin van mijn vader of moeder (dus je stiefvader of stiefmoeder)
- ☐ Andere kinderen, zoals broer(s) en/of zus(sen) (of halfbroers en halfzussen)
- ☐ Andere familieleden (bijvoorbeeld oom, tante, opa, oma)
- ☐ Ik woon ongeveer de helft van de tijd bij mijn vader en de helft van de tijd bij mijn moeder
- ☐ Ik woon in een internaat of tehuis

3.2 Wonen er bij jou thuis oudere of jongere broers of zussen?

- ☐ Nee
- ☐ Ja, oudere broer(s)
- ☐ Ja, oudere zus(sen)
- ☐ Ja, jongere broer(s)
- ☐ Ja, jongere zus(en)

4. Diploma ouders

4.1. Wat is het hoogste diploma dat je **vader** heeft behaald? OPGEPAST: Dit verwijst naar wat je vader heeft gestudeerd, niet wat je nu zelf studeert. Als je het niet weet, duid je "ik weet het niet" aan.

- ☐ geen diploma ☐ lagere school ☐ middelbare school
- ☐ hogeschool ☐ universiteit ☐ ik weet het niet

4.2. Wat is het hoogste diploma dat je **moeder** heeft behaald? *Dit verwijst naar wat je moeder heeft gestudeerd.*

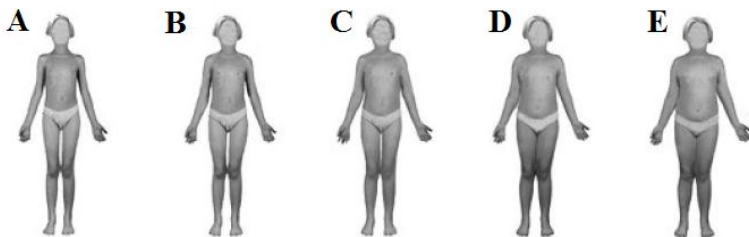
- ☐ geen diploma ☐ lagere school ☐ middelbare school
- ☐ hogeschool ☐ universiteit ☐ ik weet het niet

5. Beroep ouders

5.1 Wat is het beroep van je vader?

5.2 Wat is het beroep van je moeder?

6. Omcirkel hieronder de figuur die volgens jou het meest op jouw lichaam lijkt.

7. Hoeveel weeg je? kg

8. Hoe groot ben je? cm

Deel 2

1. Duid met een kruisje aan wat je vindt van de volgende uitspraken over je lichaam.

Hieronder zie je een voorbeeld, hier moet je dus zelf niets invullen.

	Helemaal niet waar	Niet waar	Waar	Helemaal waar	Geen mening
Ik ga graag naar school				X	

Doe nu hetzelfde in de tabellen hieronder.

	Helemaal niet waar	Niet waar	Waar	Helemaal waar	Geen mening
1. Ik vind dat mijn buik te dik is					
2. Ik vind dat mijn bovenbenen te dik zijn					
3. Ik vind dat mijn buik goed is zoals hij is					
4. Ik ben blij met de vorm van mijn lichaam					
5. Ik vind de vorm van mijn poep mooi					
6. Ik vind mijn heupen te breed					
7. Ik vind dat mijn bovenbenen goed zijn zoals ze zijn					
8. Ik vind mijn poep te dik					
9. Ik vind dat mijn heupen goed zijn zoals ze zijn					

	Helemaal niet waar	Niet waar	Waar	Helemaal waar	Geen mening
1. Ik ben tevreden met mijn lichaam					
2. Ik wou dat ik me niet zoveel zorgen maakte over mijn lichaam					
3. Wanneer ik in de spiegel kijk dan voel ik mij goed over mijn lichaam					
4. Soms ben ik onzeker over mijn lichaam wanneer ik bij anderen ben					
5. Ik voel mij goed over mijn lichaam wanneer ik bij anderen ben					
6. Het zou mij niet storen moest ik weten dat andere personen naar mijn lichaam aan het kijken waren					
7. Wanneer ik een badpak of bikini aan heb dan voel ik mij niet zo goed over mijn lichaam					

	Helemaal niet waar	Niet waar	Waar	Helemaal waar	Geen mening
1. Ik vergelijk mijn lichaam en uiterlijk met dat van anderen					
2. Ik weet niet of ik mooi of lelijk ben als ik mijzelf vergelijk met anderen					
3. Ik weet of ik dik of mager ben door mijzelf te vergelijken met anderen					
4. Ik vergelijk mijn lichaam soms met het lichaam van anderen					
5. Ik vergelijk hoe ik gekleed ben met hoe anderen gekleed zijn					
6. Ik vergelijk mijn lichaam nooit met het lichaam van anderen					

2. Zet hieronder kruisjes.

Hoe belangrijk vind jij je...	Helemaal niet belangrijk	Niet belangrijk	Wel belangrijk	Helemaal wel belangrijk	Geen mening
1. Je gewicht					
2. Je spierkracht					
3. Je evenwicht kunnen houden					
4. de aantrekkelijkheid van je lichaam					
5. je huidtint (hoe bruin je eruit ziet door de \					
6. De gespierdheid van je lichaam					
7. je lichamelijke maten (small-medium-large)					
8. je uithoudingsvermogen					
9. je gezondheid					

Deel 3

1. Duid met een kruisje aan wat je vindt van de volgende uitspraken.

	Helemaal niet waar	Niet waar	Waar	Helemaal waar	Geen mening
1. Ik zou graag willen dat mijn lichaam er uitziet zoals het lichaam van de mensen op televisie					
2. Ik zou er niet zoals de slanke mensen op televisie willen uitzien					
3. Ik vind dat kleren mooier zijn bij slanke modellen					
4. Ik wou dat ik ook zo slank was als de modellen in muziekvideo's					
5. Ik zou er niet zoals de modellen in tijdschriften willen uitzien					
6. Ik vergelijk mijn lichaam met het lichaam van personen in tijdschriften en op televisie					
7. Wanneer ik naar foto's van slanke modellen kijk, dan wou ik dat ik ook zo slank was					
8. Ik wou dat ik er uitzag zoals de modellen die zwemkledij dragen					
9. Wanneer ik tijdschriften lees, dan vergelijk ik mij met de modellen in deze tijdschriften					

2. Wat vind je van de volgende uitspraken?

	Helemaal niet waar	Niet waar	Waar	Helemaal waar	Geen mening
1. Als jongens verdrietig zijn, mogen ze niet huilen					
2. Het is normaal als jongens vechten					
3. Meisjes moeten er altijd netjes en mooi uitzien					
4. Jongens mogen meer vloeken dan meisjes					
5. Van jongens wordt verwacht dat zij het aanvragen wanneer ze een relatie willen met een					
6. De belangrijkste taak van de vrouw is om voor de kinderen te zorgen					
7. De man is de baas in huis					
8. Het is belachelijk als een man wast en strijkt					

Deel 4

1. Heb je een televisie op je kamer? ☐ ja ☐ nee

2. Hieronder vind je enkele **muziekzenders**. Kan je aangeven met een kruisje hoe vaak je naar elke zender kijkt TIJDENS EEN NORMALE SCHOOLWEEK (en dus niet tijdens de vakantie)?

	(Bijna) Nooit	1 of meerdere keren per jaar	1 à 2 keer per maand	1 à 2 keer per week	3 à 4 keer per week	(bijna) Elke dag
TMF						
JIM tv						
MTV						

3. Hoe vaak kijk je naar volgende televisieprogramma's TIJDENS EEN NORMALE SCHOOLWEEK?

	(Bijna) Nooit	1 keer per week	2 keer per week	3 keer per week	4 keer per week	5 keer per week	(bijna) elke dag
Naruto							
The super hero squad show							
Ben 10							
Transformers prime							
Totally spies							
Bakugan							
Winx club							
Home and away							
Galaxy park							
W817							
4 tegen Z							
Mr. Bean							
Xmix							
Pokémon							
Beyblade metal fusion							
Life and times of Juniper Lee							
Disney's Kim Possible							
	(Bijna) Nooit	1 keer per week	2 keer per week	3 keer per week	4 keer per week	5 keer per week	(Bijna) elke dag
Spin City							
Mooi en meedogenloos							
Mike & Molly							
Friends							
Buren							
Thuis							
Goede tijden, slechte tijden							
Sara							
Pippi Langkous							
McLeod's daughters							
Monk							
CSI Miami							
De dingen des levens							
Ugly Betty							
Without a trace							
Seventh heaven							
All saints							
Familie							
Medium							

	(bijna) nooit	1 keer per week	2 keer per week	3 keer per week	4 keer per week	5 keer per week	(bijna) elke dag
Cold case							
Charmed							
Sturm der Liebe							
The guardian							

4. Hoe vaak kijk je naar volgende televisieprogramma's **TIJDENS EEN NORMALE SCHOOLWEEK?**

	(Bijna) nooit	1 keer per maand	2 keer per maand	3 keer per maand	(Bijna) Elke week
The Simpsons					
Still standing					
Fresh prince of Bel-air					
My wife and kids					
Two and a half men					
Chez bompaw lawijt					
Nonkel Jef					
Slisse en Cesar					
Amika					
Everwood					
Smallville					
Everybody hates Chris					
Gossip girl					
Miami Vice					
Las Vegas					
Terra nova					
Grey's anatomy					
Ally McBeal					
Witse					
One tree hill					
Lie to me					
Columbo					

5. Duid hieronder aan **waarom** je naar televisie kijkt

Ik kijk televisie:

	Helemaal niet waar	Niet waar	Waar	Helemaal waar	Geen mening
1. Omdat ik op die manier iets te doen heb					
2. Omdat de tijd dan sneller voorbij gaat					
3. Zodat ik mij niet alleen zou voelen					
4. Omdat ik het leuk vind					
5. Omdat het mij beter laat voelen als ik mij slecht voel					

	Helemaal niet waar	Niet waar	Waar	Helemaal waar	Geen mening
6. Omdat het mij kalmeert					
7. Omdat ik graag televisie kijk					
8. Omdat het een leuke manier van ontspannen is					
9. Omdat ik zo dingen kan bijleren					
10. Omdat tv toont hoe andere mensen problemen oplossen waarmee ik ook te maken heb					
11. Omdat ik het spannend vind					

5. Duid met een kruisje aan hoeveel je op volgende personen zou willen lijken. Wanneer je de persoon niet kent dan zet je een kruisje bij "ik ken deze persoon niet"

	Ik zou er helemaal niet willen uitzien zoals zij	Ik zou er niet willen uitzien zoals zij	Ik er willen uitzien zoals zij	Ik zou er helemaal willen uitzien zoals zij	Ik weet niet of ik op haar wil lijken	Ik ken deze persoon niet
1. Hannah Montana						
2. Adele						
3. Merel uit Amika						
4. Beyonce						
5. Josje van K3						
6. Rihanna						
7. Barbie						
8. Pippi Langkous						

6. Duid aan wat je vindt van volgende uitspraken.

	Helemaal niet waar	Niet waar	Waar	Helemaal waar	Geen mening
1. Mensen die grappig zijn op televisie zijn ook grappig in het echte leven					
2. De gevechten op tv zijn juist zoals de gevechten in het echte leven					
3. Televisie laat mij zien wat er gebeurt op andere plaatsen alsof ik er zelf bij ben					
4. Vriendschappen op tv zijn niet zoals vriendschappen in het echte leven					
5. Dingen die gebeuren bij mensen op tv, gebeuren ook bij mensen uit mijn buurt					

	Helemaal niet waar	Niet waar	Waar	Helemaal waar	Geen mening
1. Modellen in tijdschriften zien er uit zoals mensen in het echte leven					
2. Tijdschriften beelden het leven van bekende personen mooier af dan het is					
3. Tijdschriften tonen mij echt hoe andere mensen leven					
4. De liefde tussen mensen in tijdschriften is hetzelfde als de liefde tussen mensen in het echte leven					
5. Modellen in tijdschriften zien er niet uit zoals mensen in het echte leven					

7. Duid in onderstaande tabel aan met een kruisje hoe vaak je **tijdschriften** leest (zoals Joepie, Elle, Libelle, Flair, Story...)

(Bijna) Nooit	1 of meerdere keren per jaar	1 à 2 keer per maand	1 à 2 keer per week	3 à 4 keer per week	(bijna) Elke dag

8. Duid aan hoe vaak je over volgende onderwerpen leest in **TIJDSCHRIFTEN** (zoals de Joepie, Elle, Libelle, Flair, Story, ...)

	(Bijna) Nooit	1 of meerdere keren per jaar	1 à 2 keer per maand	1 à 2 keer per week	3 à 4 keer per week	(bijna) Elke dag
1. Mode						
2. Afslanktips						
3. Sport						
4. Schoonheid						
5. Gezondheid						
6. Fitnessinformatie						
7. De nieuwste roddels						
8. Hobby's						
9. Koken						
10. Stripverhalen						

Hartelijk bedankt om deze vragenlijst in te vullen!!

